

RECEIVED

JUN 2 1983

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 11

KETVIRTADIENIS, GEGUŽĖS [MAY] 26, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

VYSKUPŲ PASISAKYMAS NEGRAI PABUNDA IŠTIES, KEISTAS MATYT, NUSIGYVENO

Čikagoje Romos katalikų bažnyčios Amerikos vyskupai pasisakė prieš branduolinį ginklą. Palyginus pasisakymas yra švelnus, bet vis tiek yra reikšmingas. Kaip atrodo, kunigai vargiai šventins branduolines bombas, kaip kad anksčiau būdavo, kad šventindavo savo šalies patrankas ir šiaip ginklus, kad jais būtų laimėtas karas.

Pasisakymas yra reikšmingas dar ir tuo, kad yra neginėjamas indėlis į taikos šalininkų sąjudžius už taiką pasaulyje.

• • •
Kaip žinia, kongreso atstovų butas 278 balsais prieš 149 nubalsavo už išaldymą branduolinio ginklo. Bet, už kokį išaldymą? Ogi už laikiną. Antraip sakant, už "šiaudini" išaldymą.

Toks kongreso atstovų buto pasisakymas, sąjudžių už branduolinio ginklo išaldymą neužgesins. Branduolinis ginklas turi būti išaldytas visiems laikams, o ne žaistas politikieriams.

• • •
Kaip bekalbėtumėm, Amerikoje baltiesiems rasistams darosi karšta. Ypač jie tai pajuto per vykusius Čikagoje miesto mero rinkimus, kuriuose laimėjo juodaodis Harold Wašingtonas.

O dar baisesiu baltiesiems rasistams, kad juodaodžiai demokratai politikieriai ketina demokratų partijos nacionaliniam suvažiavime statyti reikalavimą, kad partija atkreiptų daugiau dėmesio į juodaodžius amerikiečius.

Nuo pat vergijos paluosavimo Amerikos juodaodžiai miegoję politiniu miegu pabundo, pajunta pilietinę reikšmę balsuoti.

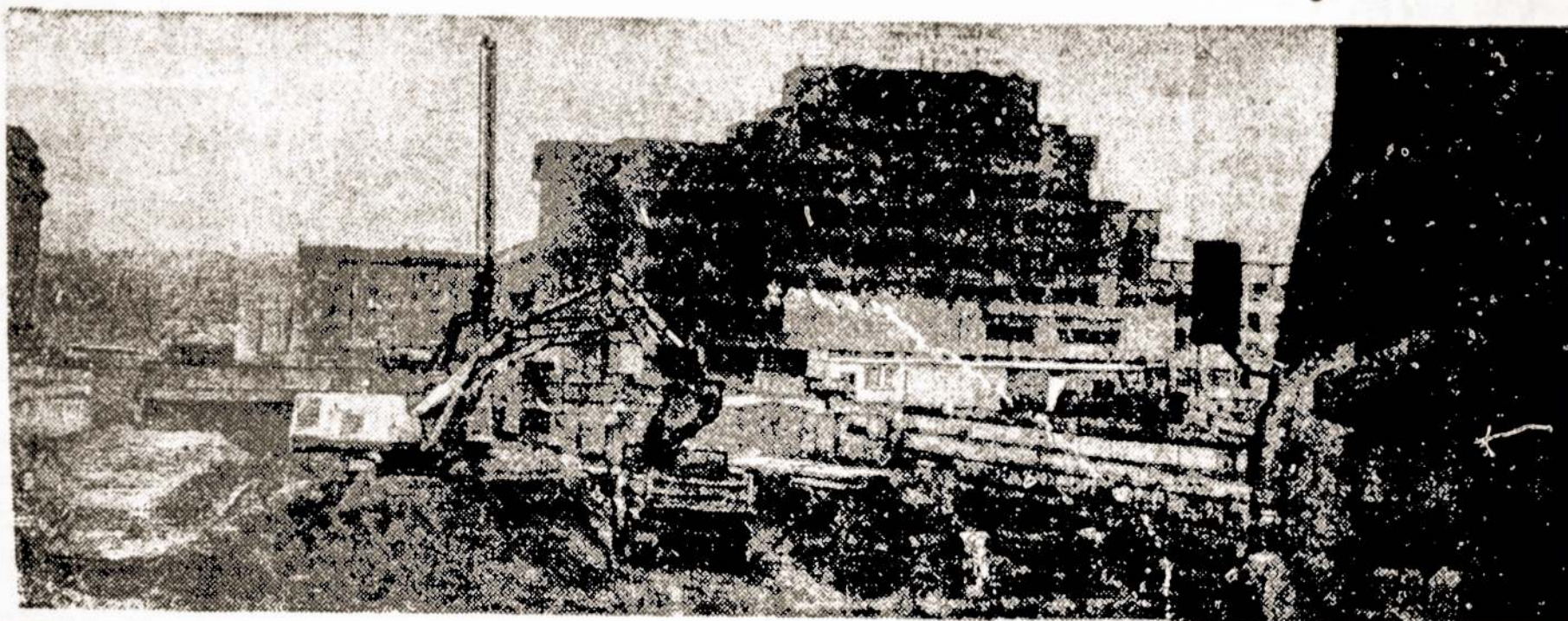
• • •
Tas mūsų valstybės departamentas, išties, keistas. Salyje milijonai bedarbių, o prisigabeno tūkstančius kubiečių, vietnamiečių... dar ko pradės gabenti Lenkijos nenuoramų solidaritą šalininkų.

Pareigūnas Alan Romberg sako, Wašingtono su Varšuva dar nėra susitarimo, kad tuos Walensa elementus į JAV išleisti kaip pabėgėlius, bet išvykusiems iš Lenkijos vizas atvykti Amerikon duoda, ir jau mažiausia 400 atvyko.

Lenkijos valdžia juos mielai išleisdžia į Vakarus, bet nuvykę į Vakarus neturi kur dėtis, nuolatiniam gyvenimui nepriima nei Vakarų Vokietija, nei kitos šalys.

• • •
Čikagos Bridgeporte beveik nėra laikraščių kiosko, kad parduotų "Naujienas". Kodėl? No business, — vienas kiosko savininkas pasakė. Vadinasi, neužsimoka terliotis, jeigu parduoda vieną ar du egzempliorius.

Po Vilniaus miesto centru kasa tunelį

Tunelio statyboje.

Virš po Vilniaus miesto centru iškasto tunelio bus tarybų aikštė, trykš fontanas. Viena tunelio anga — greta Tarybų tilto per Nerį, kita — prie Petro Cvirkos gatvės. Po Lenino prospektu automobiliai ners 30 metrų pločio šešių juostų eismo magistrale, trimis eilėmis į vieną ir trimis į kitą pusę. Daugiau kaip 260 metrų ilgio tunelis perkirstas ištisine gelžbetonine siena — taip saugiau, automobilių vairuotojai neakins vienas kito prožektoriais. Pėsčiamam nebus vietos tunelyje. Tačiau panorėjusieji išlipiti iš automobilio galės pasinaudoti visuomeninio transporto sustojimo aikštelėmis-peronais ties Lentpjūvių gatve ir Lenino prospektu. Pėstieji į miesto centrą pakils trijų metrų pločio laiptais.

Požeminė magistralė statoma įgyvendinant Vilniaus generalinį planą. Miestų statybos projektavimo institutas paruošė magistralės projektą, jo autoriai — architektas Algimantas Nasvytis, konstruktoriai Viktoras Nasvytis, Česlovas Gerliakas. Numatoma, kad šia magistrale automobiliai ims riedėti 1985 metais. Miesto centre sumažės tranzitinio transporto, pasidarys erdviau ir saugiau, automobilių vairuotojai sutaupys daugiau laiko ir kuro.

Sis tunelis Lietuvoje nėra pirmas. Vilniuje, Paneriuose, 430 metrų ilgio tunelio jau būta 1860

Kiek teko nugirsti, ne geriau yra ir Cicerijoje. Vietoje, kur anksčiau "Naujienu" parduodavo pusėtinai daug egzempliorių, dabar teparduoda vos du ar tris. Kodėl taip? Dypukai boikotuoja.

Matyt, ponas Martynas nusigveno su savo laikraščio "politine" linija. Jeigu nebūtų reorgų, tai labai galimas daiktas, trėrėtų užsirdaryti su savo "kromu", nežiūrint kad Čikagoje ir nėra lietuviško juokų laikraščio.

• • •
Gegužės 15 d. įvykęs "Vilnies" dalininkų suvažiavimas, palyginus buvo sėkmingas. Kadangi į šią laikraščio laidą apie suvažiavimą nepaspėjome parašyti, bandysime patenkinti skaitytojus sekančioje laidoje.
S. J. Jokubka

metais. Jis atitarnavo savo amžių. 1280 metrų ilgio geležinkelio tunelis, pastatytas 1860 metais, yra Kaune. Bet Lietuva nėra tunelių kraštas kaip kad Šveicarija. Lietuvos lygumoms tuneliai nereikalingi, bet be tunelių, teisingiau, požeminių perėjų, gausėjant automobilių ir intensyvėjant eismui, Vilnius negali apsieiti. Šiandien respublikos sostinėje yra 8 požeminės perėjos. Jomis vilniečiai ir miesto sve-

čiai vaikšto Raudonosios Armijos, Kosmonautų prospektuose ir prie Vingio parko... Statomos dar viena perėjos prie "Lazdynų" kino teatro ir "Saturno" prekybos centro. Beje, kai kurios jų — prie Revoliucijos muziejaus, Valakumpių tilto, Žiugždos gatvėje yra nenaudojamos laikomos rezerve. Jos ims veikti tik dar labiau pagyvėjus pėsčiųjų ir automobilių srautui.

A. Čaikovskis

Kalbant apie Centro Amerikoje vykstantį "gaisrą"

Prez. Reaganas balandžio 27 dieną kalbėdamas Jungtinėje kongreso sesijoje, vykstančius Centro Amerikoje tautų nerimus už socialinį ir ekonominį išsilaisvinimą pavadino Amerikos kieme kylančiu gaisru. Tenka pasakyti, prezidentas teisus. Išties, jeigu tas "gaisras" išiliepsnotų, arba antikomunistine terminologija sakant, Centro Amerikos regionas pasidarytų "raudonas", JAV imperialistiniams interesams tenai būtų peilis po kaklu ir visiškai netoli, pašonėje savų namų.

Tačiau prezidento aiškinimai, kad tą "gaisrą" užkūrė ir kūrėna TSRS su Kuba, tai daugiau kaip politinis jo žilbumas, sąmoningas ir nesąmoningas nesupratimas, kodėl to regiono tautos sunerimo ir griebiasi ginklo kovoti už socialinį ir ekonominį išsilaisvinimą. Aiškindamas, kad Centro Amerikos regione tą "gaisrą" užkūrė ir kūrėna TSRS su Kuba, prezidentas nukalbėjo kaip antikomunistinės propagandos auka.

Ne TSRS su Kuba sukėlė Centro Amerikos tautų nerimą už socialinį ir ekonominį išsilaisvinimą. Sukėlė neapsakomai skurdus žmonių gyvenimas. Vietinės oligarchijos, užsienio kapitalo nualintų šalių žmonės sunerimo ir griebiasi ginklo kovoti ne už komunizmo įvedimą savo šalyje, o prieš neapsakomą socialinį neteisingumą, prieš despotizmą, prieš nežmonišką žmogaus kito žmogaus išnaudojimą, už duonos kąsnį, už pieno lašą vaikams, už drabužį, už aspirino kruoputę. Connecticut valstijos demokratų sena-

torius Christopher J. Dodd labai teisingai pasakė, kad neapsakomas tas žmonių ekonominis nuskurdinimas kviečia juos į revoliuciją "with or without the Soviets".

Jeigu Centro Amerikos tautų žmones kvieštų į revoliuciją Tarybų Sąjungos ar Kubos agentai bei vietiniai marksistai-leninistai komunistai, prezidento siūlymas tų šalių reakcinius režimus remti be atodairos, kad užgesintų ten kilusią tą "gaisrą", būtų diskutuotinas imperialistinėmis akimis žiūrint. Bet kai žmonės ten nebegali gyventi, o valdančioji klasė nebepajėgia valdyti, toks prezidento siūlymas yra niekas daugiau, o tik anot senatoriaus Dodd "a formula for failure", arba antraip pasakius formula pralaimėjimui.

Kad užgestų tas "gaisras" Centro Amerikoje, vienatinė išeitis yra palikti to regiono tautas ramybėje. Jos susiras kelius išbridimui iš ekonominio nuskurdimo, į demokratiją, pažangą ir brolišką ramų gyvenimą kurti šviesesnį rytojų, sau ir savo vaikams.
S. J.

TRUMPAI

— Į vakarus nuo Čikagos keturiose apskrityse — Du Page, Kane, Kendall ir De Kalb, — organizuojasi sąjudis kovai prieš natūralių dujų kainų dereguliaciją.

— Ryšium su įvestomis didesnėmis pabaudomis už automobilio vairavimą neblaiviume stovyje, praeitais metais teišgerta "tik" 5.56 bilijonai galionų alaus. Vadinasi, beveik tiek pat, kiek užpreitais metais.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Redakcijos pranešimas dalininkų suvažiavimui

[SUTRUMPINTAS]

Draugės ir draugai:

Nežiūrint kad kasdien darosi sunkiau laikraščiu "Vilniai" gyvuoti, bet gyvuoja. Žinoma, už tai didelis aciū tenka laikraščio rėmėjams, darbuotojams, vadininkams, visiems jums. Taipgi tenka tarti didelis aciū ir tiems, kurie netgi ir mirdami parodo meilę laikraščiu ir nepamiršta didesniu ar mažesniu palikimu jį paremti.

Per virš šešiasdešimt metų laikraštis "Vilnis" nuėjo didelį kelią ir atliko didelį vaidmenį Amerikos lietuvių visuomeniniame bei kultūriname gyvenime. Nūdien, nors iš aštuonių puslapių dienoraščio "Vilnies" beliko tabloidinio formato dvylikos puslapių dvisavaitiniu laikraščiu visuomenę organizuotą, atstovauja Amerikos pažangių lietuvių politinėms pažiūroms, šneka Amerikos pažangių lietuvių vardu už taiką pasaulyje, už pažangą ir demokratiją. Taigi labai svarbus laikraščio "Vilnies" vaidmuo, kad iš jo puslapių mes semiamės žinias apie mūsų brolių ir sesių tarybinį gyvenimą mūsų senojoje gimtinėje Lietuvoje.

Per virš šešiasdešimt metų laikraštis "Vilnis" visuomet buvo klasių kovos sukūriuose, visuomet ryžtingai stovėjo už darbo žmonių reikalus, už šviesesnę bei kultūringesnę gyvenimą, už visuotinę pergalę. Tai buvo labai svarbu. Nūdien, nors "Vilnis" beliko dvisavaitiniu laikraščiu, būti tokiu ryžtingu, koku buvo visuomet, yra dar svarbiau, kai pasaulio žmonijos ir visų mūsų bei mūsų vaikų ir anūkų likimas ant kortos — taika ar branduoliniu karu susinaikinimas.

Pasaulyje tarptautinės politikos arenoje niekad nebuvo tokios grėsmingos įtampos, kokia yra dabar. Ginklų arsenaluose vos betelpa visokiausios branduolinės raketos, kuriomis pasaulį galima sugriauti, sudeginti ir paversti pelenų krūva kelis kartus. Susitarimui, atsakyti šių, žadančių nelaimę žmonijai, ginklų, prošvaisčių nesimato. Agresyvus imperializmas su visokiausio plauko reakcininkų pulkais žūt-būt pasiryžęs rankų nenuleisti, ginklavimasi skatina visais garais. Karo židiniai rusena Artimuose Rytuose, Centro Amerikoje ir daug kur kitur. Tereikia tik paspausti mygtukas ir pasaulis suliepsnotų branduolinio karo gaisru.

Stai kodėl laikraščiu "Vilniai" nūdien svarbiau būti dar ryžtingesniu, negu buvo anksčiau, kai buvo dienraščiu su apie dešimt tūkstančių skaitytojų. Stai kodėl laikraštis "Vilnis" yra nepavodajams sveikai galvojančioms žmonėms. Stai kodėl jis mums nūdien taip reikalingas.

Kai kurie iš mūsų gal galim pagalvoti, kas iš to ryžtingumo, iš jo reikšmingumo mums, kai laikraštis beliko dvisavaitiniu, kai skaitytojai — pasenome, išretėjome, kai Amerikos pažangių lietuvių judėjimas silpnėja.

Mielos draugės ir draugai, visuomet turėkime galvoje, kad didžiausi vandenynai okeanai susidaro iš vandens lašų. Pasaulyje taikos jėgos, kovojančios už taiką, už nusiginklavimą, už pažangą ir demokratiją yra tas didelis vandenynas, banguojanti kovos bangomis, griauančiomis agresyviojo imperializmo krantus. Ne bereikalo reakcininkai bando taikos šalininkus inkriminuoti subversyviais.

Mielos draugės ir draugai, palyginkime koks buvo pasaulio politinis veidas prieš virš šešiasdešimt metų, ir koks dabar yra. Daugiau kaip trečdalis pasaulio socialistinis, kovojantis už nusiginklavimą, už taiką, už darnų tautų sambūvį. Socialistinio vėliavos plevėsuoja Vietname, Laose, Kambodžoje, Kuboje . . . Kyla socializmo vėliavos Nikaragvoje, Angoloje, Etiopijoje, Kongo Liaudies Respublikoje. Arba paimkime kylančias žmonijos taikos nuotakas. Nei išvakarėse Pirmojo pasaulinio karo, nei Antrojo pasaulinio karo tiek tūkstančių žmonių viešai nedemonstravo prieš karą, kaip demonstruoja dabar Vakarų Europos sostinėse. Arba ir čia pas mus Amerikoje, apie pusė milijono praeitais metais maršavo Njujorko gatvėmis už taiką. Nei išvakarėse Pirmojo pasaulinio karo, nei išvakarėse Antrojo pasaulinio karo nebuvo neišsivysčiusių ekonomiškai šalių, susiorganizavusių į vadinamąjį Trečiąjį pasaulį, kuris nūdien ryžtingai stoja už taiką. Niekad nebuvo tiek daug mokslo vyrų, kultūros bei visuomenės žymių darbuotojų ir pasaulinio masto politikų, kad taip atvirai pasisakytų ir netgi agituotų už nusiginklavimą ir taiką pasaulyje.

Kartoju. Pasaulyje taikos jėgos yra didelis vandenynas, banguojantis kovos bangomis, griauančiomis agresyvaus imperializmo krantus. Amerikos pažangūs lietuviai, nežiūrint kiek jų bėra, su savo laikraščiu "Vilnimi", kad ir dvisavaitiniu, esame tame milžiniškame taikos vandenyne lašas. Darykime viską, kad iš to taikos jėgų vandenyno neišgaruotumėm, gyvuokime kiek pajėgiame, palaikykime savo organizacijas kiek išgalime, o labiausia laikraštį "Vilni", vedantį Amerikos pažangius lietuvius keliu į visuotiną pasaulyje nusiginklavimą, taiką, pažangą ir demokratiją.

2

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

ISPANIJOS PROTESTAS
ANGLIJAI

Ispanijos vyriausybė pareiškė Anglijai ryžtingą protestą dėl Britanijos karinio jūrų laivyno laivų būsimo vizito į Gibraltarą.

Paskelbtoje Ispanijos užsienio reikalų ministerijos notoje pabrėžiama, jog toks provokacinis žingsnis gali sužlugdyti išryškėjusią pažangą dvišalėse derybose dėl šios Anglijos kolonijos Ispanijos teritorijoje ateities. Atsakomybė už jų žlugimą teks tiems, kurie rengia ir realizuoja šią akciją.

DEMASKAVO AMERIKOS
NETEISĖTĄ VEIKLĄ

Atėnų laikraštis "Rizospastis" demaskavo Amerikos slaptųjų tarnybų veiklą Graikijos teritorijoje. JAV žvalgybos tarnybos, sakoma jame išspausdintame straipsnyje, sudaro pažangiai nusiteikusių graikų dosjė, naudojamos šiam tikslui nusikaltėlių pasauli, buria diversines grupes. Laikraščio duomenimis, daugiau kaip 500 aktyvių valdančiosios Graikijos socialistinio judėjimo partijos ir Graikijos komunistų partijos narių įtraukti į JAV diversinių tarnybų sąrašus, nes jie yra "nepatikimi" Amerikos interesų požiūriu.

PARAMA
KONTREVLUCIONIERIAMS

Pakistane esančiose diversantų stovyklose, kur mokomos afganų kontrrevoliucionierių gaujos, taip pat yra didelė prancūzų grupė. Prancūzai vadinami "gydytojais", bet jų "veikla" rodo, kad jie ne tiek "gydo" afganus basmačius, sužeistus plėšikiškų reidų į Afganistaną metu, kiek patys kontrrevoliucijos pusėje dalyvauja akcijose prieš Afganistano Demokratinę Respubliką.

Kaip rašo žurnalas "News Week", 15 Prancūzijos piliečių, persirengusių afganų drabužiais, neseniai kartu su banditų samdinių formuotomis buvo prasiskverbę į Afganistano teritoriją.

PAMINKLAS E. TELMANUI

Rytų Vokietijos valstybės tarybos pirmininkas Erichas Honekeris priėmė tarybinį skulptorių, TSRS

Paragvajuje pradeda brėkšti diena

Rėžimas pradeda brėkšti. Tokia išvada peršasi susipažinus su pastarojo meto įvykiais Paragvajuje.

Šioje Lotynų Amerikos šalyje dvidešimt devintus metus siautėja reakcija ir fašistinė diktatūra, kurią 1954-aisiais, po karinio perversmo (jū būta ne vieno) įvedė generolas diktatorius A. Stresneris. Būdamas šalies valdovu ir šeimininku, jis visiškai parsidavė Jungtinių Amerikos Valstijų imperialistams, pajungė jų interesams šalies ekonomiką, užgniaužė visas darbo žmonių laisves. Ir tai įvyko šalyje, kuri pirmoji Lotynų Amerikoje—1842 metais—panaikino vergovę! Po šešerių metų indėnams buvo suteikta juridinė lygybė portugalų ir ispanų atžvilgiu. O dabar šioje valstybėje nėra žodžio laisvės, uždraustos visos pažangios partijos. Paragvajaus Komunistų partijos pirmasis sekretorius Antonijas Maldana, kiti pažangūs veikėjai kalinami. Ir vis dėlto . . .

Neseniai Asunsione, šalies sostinėje, įvyko kongresas žmogaus teisėms ginti. Jame dalyvavo net 700 žmonių. Valdžia buvo priversta paklusti bendram opozicinių demokratinų jėgų reikalavimui. Mat

liaudies dailininką L. Kerbelį. Pagal jo projektą Berlyne kuriamas parkas, kuriame bus pastatytas paminklas žymiam Vokietijos ir tarptautinio komunistinio judėjimo veikėjui, šauniam vokiečių tautos sūniui E. Telmanui.

Paminklas E. Telmanui Rytų Vokietijos sostinėje bus pastatytas 1986 m.

PASMERKĖ PRANCŪZIJS
BANDYMUS

Australijos vyriausybė pasmerkė Prancūzijos akciją — požemini branduolini sprogdinimą Muroros atole, Ramiojo vandenyno pietinėje dalyje.

Kaip praneša informacijos agentūra iš Velingtono, Naujosios Zelandijos užsienio reikalų ministras V. Kuperis pareiškė, jog Naujoji Zelandija yra didžiai susirūpinusi, kad Prancūzija vėl pradėjo požeminius branduolinius sprogdinimus.

KOVOS, KOL IŠKOVOS VISIŠKĄ
PERGALĘ

Vakarų valstybės visada atmesdavo ir atmets idėją perduoti valdžią Pietų Afrikos Respublikoje afrikiečių daugumai. Jos bijo netikti pelno, kurį gauna, išnaudodamos pigią darbo jėgą. Tai pareiškė Pietų Afrikos nacionalinio afrikiečių kongreso aktyvistas Sikose Mazimba, duodamas interviu Gabono laikraščiu "Junion".

Afrika negali būti laisva tol, kol bent dalį jos engia rasistai. Todėl mes kovosime už laisvę ir demokratiją, pasakė S. Mazimba, kol iškovosime visišką pergalę.

PRIEŠ FAŠIZMO ATGAIVINIMĄ

Lenkijos sostinėje Varšuvoje įvyko tarptautinė mokslinė konferencija tema "Hitlerinis genocidas Lenkijoje ir Europoje 1939-1945 metais". Jos dalyviai iš klausė pranešimus, kuriuos padarė žinomi mokslininkai, politiniai ir visuomenės veikėjai iš 20 pasaulio šalių, taip pat iš Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių šalių.

Konferencijos dalyviai paragino tarptautinę visuomenę aktyviau demaskuoti hitlerinių nusikaltėlių piktadarybes, už kurias jie dar nesulaukė pelnytų bausmės.

Kas gi vyksta Paragvajuje? Reikalaujant tarptautinėms valiutinėms organizacijoms, pradėtas šalies industrializavimas.

Revoliucingai nusiteikusi jaunoji karta reikalauja laisvės, demokratijos. Atsakyti griežtu "ne" diktatoriaus Stresnerio režimas jau nesiryžta: pernelyg dažnai jaunimas protestavo, pernelyg aktyviai jį remia visame pasaulyje. Stresneris žino, kad Nikaragvos liaudies budaelis Somosa žuvo Asunsiono gatvėje . . . Taigi režimas pradeda trauktis. Jeigu būtų priešingai, tai Asunsjone arba bet kokiame kitame mieste nebūtų įvykęs kongresas žmogaus teisėms ginti, visi opozicijos atstovai būtų sukaišioti į koncentracijos stovyklas arba, Paragvajaus mirties eskadronų dėka, "dingtų be žinios".

Konferencijos dalyviai reikalavo politiniu teisiu, šalies demokratizmo, laisvės politiniams kaliniams.

J.
Vilniai, 1963 gegužės 26

Kokie lietuviai rūpėjo Kaunui

Neseniai "Akiračiuose" buržuazinės išeivijos istorikas Trumpa susirūpinusiu veidu pranešė savo negausiems skaitytojams apie negražius Lenkijos "Solidarumo" veikėjų darbus. Pasirodo, pačiame Lenkijos krizės įkarštyje 1981 metais "Solidarumo" vadeivų nurodymu buvo pradėti spausdinti masiniu tiražu nauji Lenkijos žemėlapiai, apėmę ir Vilniaus kraštą...

Stebėtis čia nėra kuo: dabartiniai lenkų nacionalistai turi gerus krikščtatėvius prieškarinės Lenkijos valdovų asmenyje: "Zygiuoti į Kauną" ir "pamokyti lietuvius" Pilsudskis, Żeligovskis ir kiti generolai ne tik žadėjo.

1927 ir 1938 metais iškilo tiesioginės grėsmės Lietuvai pavojus. Pirmą kartą lenkų karininkija su maršalu Pilsudskiu priešaky norėjo pasinaudoti buvusiais Lietuvos socialdemokratais, "plečkaitininkais", kurie pabėgo iš Lietuvos po fašistinio perversmo 1926 m. Kaune. Tikslai griežtas Tarybų Sąjungos išpėjimas sumaisė agresorių kortas. 1938 m. atsakydama į Lenkijos notą, Lietuvos buržuazinė vyriausybė jau nusileido ir užmezgė diplomatinis santykius, tuo pačiu faktiškai atsisakė Lietuvos liaudies teisių į Vilnių.

Tautininkų valdžia nepamiršo tikslai savo statytinių Vilniuje. Apie vieną tokių ir norime trumpai papasakoti, nes į jo "gynimo" kampaniją buvo įtraukta net Amerikos lietuvių spauda.

Taigi, Lenkijos valdžia pasimokiusi iš savo neryžtingumo 1927 metais, kai "žygyje į Kauną" pasiklioję keliais nevykėliais politiniais emigrantais, po 10 metų veikė jau kitaip.

Per trumpą laiką buvo uždarytos praktiškai visos Vilniaus lietuvių organizacijos, į kalėjimus pateko lietuvių profsąjungų aktyvistai. Bet neieškokime buržuazinės Lietuvos spaudoje protestų nei anksčiau, nei tuo metu prieš darbo žmonių gynėjų, profsąjungų aktyvistų persekiojimus Vilniuje. Batsiuviai lietuviai Liudvikas Grišūnas ir Jonas Chmielis, darbininkas Aleksandras Mažucis ir kiti, kurie basomis buvo varinėjami per sniegą Lukiškių kalėjimo kieme ir kitaip kankinami, "dižijai" Kauno spaudai visiškai nerūpėjo. Bet štai 1937 m. Lenkijos policija susidomi Konstantinu Stašiu ir Kauno valdžios koridoriais iškart naujai aimanos dėl "lietuvių persekiojimo", "lenkų teroro" Vilniuje. Sumirga straipsniai emociingais pavadinimais, fašistinės Lietuvos agentai nuvyksta net užjūrin lietuvių išeivių protesto—mitingų organizuoti Čikagoje, Baltimorėje, kitose lietuvių kolonijose. Veidmainių spektakliai įvyksta Vašingtone, apeliuojama į valstybės sekretorių, prezidentą. Tikslai dėl vieno žmogaus...

Mūsų užjūrio skaitytojams gerai žinomas "Draugo" dienraštis 1937 metais pranešė, kad lapkričio 14 d. protestas—mitingas įvyko Čikagoje, surinkta aukų 130 dol. Čikagoje karo veteranai irgi surengė specialų susirinkimą. Rezoliucijos pasiunčiamos JAV vyriausybei, kongresui, Senatui, Amerikos legionui, Nacijų lygai Ženevoje, Lenkijos ambasadoriui JAV Potockiui...

Kas atsitiko? Kas buvo Konstantinas Stašys? Eilinis Vilniaus lietuvių sanitarinės pagalbos Vlnis, 1983 gegužės 26

draugijos ligoninės vaistininkas. Fašistams užgrobus valdžią Lietuvoje, pasikeitė Stašio padėtis. Kaune į vyriausybę įėjo jo giminitis Juozas Tūbelis ir Stašius buvo patikėti Laikinojo Vilniaus lietuvių komiteto finansai. Komitetas daugiausia rūpinosi religiniu Vilnijos lietuvių auklėjimu, leido nacionalistinę spaudą. Komitetas gaudavo iš Kauno kasmet 1 mln. litų. Pasielkdavo Amerikos lietuvių aukos. Gyventi buvo galima. Neužilgo Konstantinas Stašys tampa komiteto pirmininku, o ilgainiui milijoninės lėšos, perėjusios per šito aferisto rankas, padarė jį vieną turtingiausių žmonių Vilniuje. Kaip galėjo Kauno valdžia neginti tokio žmogaus? Už ištikimybę tautininkų interesams, A. Smetona 1939 m. atgavus Vilnių, paskyrė šį "kankinį" miesto burmistru. Vienai Kauno spaudai apeliuoti į teisingumą 1937 m. buvo ne visai paranku—juk ne už dyką "kentėjo" Stašys okupuotame Vilniuje, o už Lietuvos išdo pinigų—todėl ir teko įsukti neregėtą tiems laikams propagandinę mašiną, vos nepaskelbiant visam pasauliui nacionaliniu didvyriu Vilniaus milijonierių Konstantiną Stašį. Gal būt ir šiandien ne vienas Amerikos lietuvis, kuris aukojo dolerius tam žmogui iš Vilniaus centrinės areštinės išpirkti tiki gerą darbą atlikęs. Kaip matome, kitaip buvo. Tie pinigai papildė "vargšo" lietuvių milijonieriaus turtus.

V. Liauška

VAKARŲ TEMIDĖ

Visa atsakomybė už tai, kad tūkstančiai nacistinių nusikaltėlių, Antrojo pasaulinio karo metais padariusių bausių piktadarybių, iki šiol nenubausti, kaip nusipelnę, tenka JAV, Vakarų Vokietijos ir kai kurių kitų Vakarų šalių valdžiai. Jų nuolaidžiavimo dėka vaikšto laisvi budeliai, kurių rankos suteptos milijonų žmonių iš daugelio Europos šalių krauju. Tai pareiškė vyriausiosios hitlerininkų nusikaltimų Lenkijoje tyrimo komisijos vadovo pavaduotojas E. Banasinskis.

Kaip tik mūsų šalies teritorijoje, jis pasakė, kalbėdamas su TASS-o korespondentu, fašistai sukūrė neregėto užmojo teroro aparatą—šimtus kalėjimų ir koncentracijos stovyklų, kuriose buvo nužudyti 6 milijonai Lenkijos piliečių, taip pat daugybė kitų Europos tautų atstovų.

Šiandien, pranešė komisijos atstovas, daugelis karinių nusikaltėlių slapstosi Vakarų Vokietijos teritorijoje. Nors prieš kai kuriuos hitlerinius budelius, šeimininkavusius Lenkijoje, surinkta daugybė kaltinimo dokumentų, jie dar nebuvo patraukti atsakomybėn. O tiems, kurie buvo iškviesti į teismą, nieko blogo neatsitiko.

Labai būdingas šiuo atžvilgiu buvusio Katovicų gestapo viršininko J. Tiumberio atvejis. Jis buvo patrauktas teismui, bet galiausiai paleistas tuo neturinčiu precedento pretekstu, kad jis, girdi, tik vykdė įsakymus ir žudė visiškai nekaltus žmones, "nesivadovaudamas niekšiškais motyvais".

Vakarų Temidė—sąmoningai "akla", pažymėjo komisijos atstovas, pirmiausia dėl politinių priežasčių. Kaip žinoma, Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje kelia galvą reakcinės jėgos, taip pat

Tegu skamba tavo vardas...

Kilnią tautų draugystės, bendradarbiavimo misiją atlieka Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugija. Jos iniciatyva vyksta platūs kultūros mainai su visais mūsų planetos kontinentais.

Kur šiais metais nuves draugystės maršrutai, su kokių pasaulio šalių atstovais susipažins Tarybų Lietuvos gyventojai, žurnalistsui Algimantui Degučiai pasakoja Draugijos prezidiumo pirmininkas Ramojus Petrauskas:

— Mūsų draugija—viena iš tarybinių Draugystės draugijų sąjungos narių—atlieka nemažą darbą, įvairiapusiskai supažindindama užsienio kraštų gyventojus su Tarybų šalies, bei Tarybų Lietuvos politiniu, ekonominiu, socialiniu ir kultūriniu gyvenimu. TSRS kultūros dienos, Draugystės mėnesiai, kiti renginiai įvairiose valstybėse bei atsakomieji tų valstybių delegacijų vizitai padeda geriau pažinti vieni kitus, atskleisti gausias kultūrinės vertybes. Šiais metais mūsų respublika atstovaus Tarybų šaliai Islandijoje, Etiopijoje, Vakarų Vokietijoje, Katalonijos krašte Ispanijoje. Šių valstybių gyventojai turės galimybę susipažinti su Nemuno krašto žmonių laimėjimais, liaudies menu, daina ir šokiai.

Apie tokių dienų reikšmę vaizdžiai kalba gausūs atsiliepimai. Antai Japonijos spauda aukštai įvertino pernai čia koncertavusio "Lietuvos" dainų ir šokių ansamblio pasirodymą, Siera Leonės—Tarybų Sąjungos draugijos prezidentas, šio krašto sveikatos apsaugos ministro pirmasis pavaduotojas P. Kamaja pažymėjo, kad Lietuvos artistų—"Trimito" orkestro, vadovaujamo kompozitoriaus Mindaugo Tamošiūno, koncertai paliko gilų pėdsaką jo šalies gyventojų širdyse, vykusios parodos ir susitikimai su oficialia delegacija padėjo geriau susipažinti su Tarybų Lietuvos gyvenimu. Švedijos—Tarybų Sąjungos draugijų Sąjungos generalinis sekretorius G. Raskas pabrėžė, kad po organizuotų Švedijoje ir Lietuvoje renginių atsirado nemaža švedų, norinčių giliau domėtis Tarybų Lietuvos gyvenimu. Tokių pavyzdžių virtinė galima būtų tęsti paminint Graikijos, Liuksemburgo, Vengrijos, Bulgarijos ir daugelio kitų valstybių atstovų atsiliepimus.

visokio plauko revanšistai ir kiti "šaltojo karo" šalininkai, jų tarpe nemaža oficialių asmenų.

Provokaciniai kai kurių Vakarų Vokietijos veikėjų pareiškimai rodo, kad jis ne tik ketina pateisinti hitlerinius nusikaltėlius. Vakarų Vokietijos ministras Cimermanas ir jį panašūs revanšistai ir užkietėjusių konfrontacijos šalininkų globėjai kėsinaisi net į visuotinai pripažintas pokario realybes, keldami absurdišką tezę, kad "tebėgalioja Vokietijos reicho 1937 metų sienos".

Lenkijos visuomenė, pabrėžė E. Banasinskis, ryžtingai reikalauja, kad būtų nubausi visi nacistiniai nusikaltėliai. Ji ragina visus geros valios žmones padaryti galą provokacijoms fašistinių epigonų—neonacistų, revanšistų ir "šaltojo karo" ginklanešių, kurie visomis jėgomis stengiasi apnuodyti tautų santykius ir bendradarbiavimo santykius, pakirsti taiką Europoje ir visame pasaulyje. Iš "K.T."

Savo ruožtu ir mūsų respublikos gyventojai daug šiltų žodžių gali pasakyti apie daugelio šalių atstovų viešnagę Lietuvoje, susitikimus parodų salėse, išpūdingus koncertus. Ryškų pėdsaką visiems paliko Prancūzijos, Suomijos, Švedijos, Austrijos Zalcburgo žemės, Ispanijos dienos. Štai ir šiais metais laukiame Italijos, Graikijos, Irako pasiuntinių. Manome, kad plautas pripažinimo susilauks Vakarų Vokietijos paroda "VFR šiandien".

Siemet sukanka dvidešimt metų, kai pasirašyta Tarybų Lietuvos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos Erfurto apygardos draugystės ir bendradarbiavimo sutartis. Per tą laiką į Silerio ir Gėtės žemę nusitęsė tvirti bičiulystės tiltai. Nuolatinius kontaktus palaiko daugiau kaip 80 giminingų kolektyvų—jmonių, kolūkių, mokyklų, teatrų, kitų organizacijų. Šio reikšmingo jubiliejaus proga ir pas mus, ir Tiuringijos žemėje numatoma surengti daug susitikimų, koncertų, parodų.

Sunku šiame trumpame pokalbyje pasakė R. Petrauskas, išvardinti šalis, su kuriomis Lietuvą jungia gražios draugystės gijos. Kaip ir kasmet, taip ir šiais metais Draugija tenkins savo partnerių pageidavimus surengti Lietuvos profesionaliojo ir liaudies meno parodas. Jos planuojamos Mongolijoje, Lenkijoje, Austrijoje, Suomijoje, Vakarų Vokietijoje.

Be to, bendradarbiausime tu Tarybinės kultūros centrais 40-ųjų pasaulio šalių bei su Tarybinės kultūros ir mokslo namais socialistinių šalių sostinėse. Tęsime mainus informacine, vaizdine literatūra, pasikeitimą delegacijomis, lektoriatu su savo partneriais 62 valstybėse. Tai bus mūsų kuklus indėlis į judėjimą už tautų savitarpio supratimą ir taikos stiprinimą Žemėje, galimybė kuo plačiau skambėti Lietuvos vardui visame pasaulyje.

LIKVIDUOJA NERAŠTINGUMĄ

Angolos sostinėje įvyko nacionalinis seminaras, kuriame buvo svarstoma jaunimo dalyvavimas neraštingumo likvidavimo kampanijoje. PLA—darbo partija ir Angolos Liaudies Respublikos vyriausybė skiria didelę dėmesį kovai su šiuo kolonialiniu palikimu. Visose 18-oje šalies provincijų veikia neraštingumo likvidavimo kursai, kuriems vadovauja daugiau kaip 75 tūkstančiai mokytojų savanorių.

Trumpai

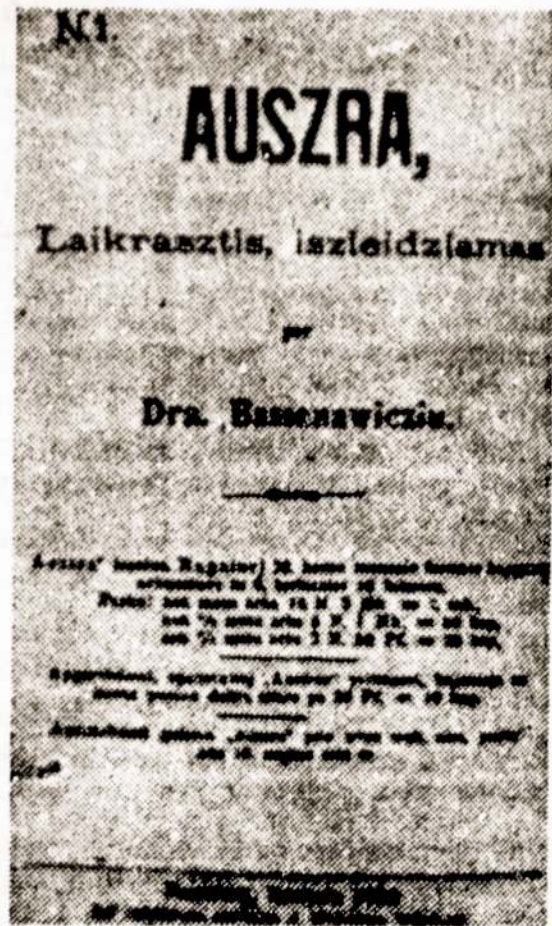
— Pagal kongreso užgirtą ir prezidento pasirašytą įstatymą, Social Security pensininkai šiemet liepos mėnesį negaus pensijų padidinimo. Padidinimas atidėtas iki kitų metų sausio.

— Čikagos švietimo taryba numato, kad ateinančiais 1983-84 mokslo metais turės \$202.5 milijonus deficitu. Jeigu negaus šiam deficitui padengti pinigų, rudenį pradės mokytojų atleidimą iš darbo.

— Dorothy Liverpool laikraštyje "Sun-Times" rašo, kad Čikagos rasistai šturmuo prieš Harold Washington padėjo jam laimėti rinkimus. Nes, girdi, kai kurie baltieji pasipiktino rasistų elgesiu ir balsavo už juodveidį.

Lietuvoje plačiai mini "Aušrą"

SKIRTA PARODA

Siemet sukanka 100 metų, kai pasirodė pirmasis mėnesinis, visuomeninis politinis ir literatūrinis lietuviškas žurnalas lotynišku šriftu — "Aušra". Ta proga LTSR literatūros muziejuje veikia paroda "Aušrai—100 metų".

Žurnalas suvaidino reikšmingą vaidmenį lietuvių literatūroje. Čia savo kūrybinę veiklą pradėjo Maiaronis, V. Kudirka, J. Mačys-Kėkštas. Žurnale bendradarbiavo poetas J. Andziulaitis-Kalnėnas, kuris, beja, 1886 metais Tilžėje redagavo paskutinius "Aušros"

numerius, poetas ir vertėjas S. Dagilis, rašytojas K. Sakalauskas-Vanagėlis, Jurgis Zauerverinas.

Žurnalui rašė per 70 autorių, 20 iš jų — grožinę literatūrą. Pirmuosius "Aušros" numerius parengė Jonas Basanavičius, kuris netgi buvo pasiuntęs peticiją carui, prašydamas legalizuoti "Aušrą". Legalioje rusų spaudoje jis daug kartų įrodinėjo lietuviškos spaudos draudimo nenaudingumą caro valdžiai. "Aušrą" redagavo Jurgis Mikšas, Jonas Šliūpas, Martynas Jankus, pirmasis savo spaustuvėje lietuvių kalba išleides "Komunist partijos manifestą".

Per visą "Aušros" gyvavimo laikotarpį, 1883-1886 metus, išėjo 40 numerių, sujungtų į 29 sąsiuvinius. Žurnalas buvo spausdinamas Ragainėje ir Tilžėje ir nelegaliai platinamas Lietuvoje. Vėliau, 1889 metais, J. Basanavičius dar bandė jį atgaivinti, bet nesėkmingai. O ir patys aušrininkai nesutarė.

Yra išlikę keli "Aušros" sąsiuviniai, kurie eksponuojami muziejuje. Čia taip pat galima pamatyti ir redaktorių, bendradarbių nuotraukas, trumpas žinias apie juos, jų kūrybą, o taip pat vėlesnius literatų pasisakymus apie "Aušrą", jos reikšmę.

RŪMUOSE KUTUZOVO AIKŠTĖJE

[Pasakoja Lietuvos TSR meno darbuotojų rūmų direktorius A. Pateckas]

Per septynerius metus taip susiklostė, kad pagrindine rūmų veiklos kryptimi tapo meno propaganda: menininkų kūrybos vakarai, kultūros ir meno veikėjų susitikimai su lankytojais, įžymių kūrėjų pagerbimas įvairių sukakčių proga, dailės parodos, kino filmų premjeros. Šį sezoną buvo paminėtos V. Mickevičiaus-Krėvės gimimo 100-osios ir V. Mykaloičio-Putino gimimo 90-osios metinės. Reikšmingu įvykiu tapo Lietuvos TSR liaudies artistės G. Kaukaitės kūrybinis vakaras. Išpūdingai atrodė TSRS liaudies artisto E. Kaniaus, Lietuvos TSR nusipelnusių artistų I. Milkevičiūtės, D. Kazragytės, kompozitoriaus B. Kutavičiaus, poetų M. Vainiailio, A. Mikutos, dailininkų S. Kisarauskienės, K. Ramono kūrybinės ataskaitos.

Plečiame ryšius su brolišku respublikų menininkais. Įsimintini susitikimai su TSRS liaudies artistėmis — aktore V. Artmane ir dainininke J. Obrazcova.

Į Meno darbuotojų rūmus kūrybinės organizacijos susirenka plenumas, mokslinėms-praktinėms konferencijoms, paskaitoms, diskusijoms. Savo renginiams čia taip pat susiburia ir kiti respublikos ar miesto kolektyvai. Taigi rūmų adresas — Kutuzovo aikštė 3/8 — vis populiarsnis.

Neseniai Meno darbuotojų rūmuose kinematografininkai užbaigė savaitraščio "Literatūra ir menas" puslapiuose užsimezgsių pokalbį apie dabartinį lietuvių doku-

mentinį filmą.

Respublikos Kompozitorių ir Žurnalistų sąjungos jungtinis renginys "Publicistika, Muzika, Žmogus", kasmet atkeliaujantis vis į kitą Tarybų Lietuvos kampelį, taip pat neatsitiktinai įgijo savotišką tęsinį Vilniuje — Meno darbuotojų rūmų scena jau buvo suteikta Anykščių, Telšių rajonų atstovų atsakomajam apsilankymui.

Pastaruoju metu visos mūzos vis dažniau tarsi sueina kartu — literatūrinis, teatrinius, muzikinius susitikimus palydime dailės, fotoparodomis, kino kadrais, skaidrėmis.

Jau apmastome būsimojo sezono darbus. Siekiame, kad kiekvienas skyrus paruoštų daugiau kryptingų teminių renginių, susietų su aktualiomis vienos ar kelių meno šakų, visos socialinės kultūros problemomis. Stengsimės jais sudominti įvairių sričių kūrybinius darbuotojus. Tarkim, į "Susitikimus prie molberto", skirtus liaudies vaizduojamojo meno tradicijoms puoselėti, kviesime ne tik dailininkus, o ir visus menininkus, artimus šiai temai.

Siandien, kai palyginti nedidelėse mūsų salėse nebesutalpiname visų norinčių čia ateiti, daugiau galvojame apie renginių ir jų lankytojų diferencijavimą.

Pagal savo išgales prisidedame prie kaimo kultūrinio šefavimo. Neseniai pasirašėme kūrybinio bendradarbiavimo sutartį su Moleto rajono Balninkų kolūkiu. Daugiau dėmesio skirsime tarybinių karių kultūriniam šefavimui, bendravimui su darbininkais.

Leonas Brazulis

Apie "Kultūrinės apraiškas"

Perskaičius kai kurias recenzijas dipukinėje spaudoje, pretenduojančioje į gilius kultūrinius kodus, žmogus gali pamanyti: na ir gausmas tų lietuviškų talentų praktiškose Jungtinių Valstijų padangėje!

Tarp įprastų epitetų žodis "iškilus" atrodo kuklus, kaip tos vargšės pasakų Pelenės rūbas. Dažniausiai gi rašoma: "ponia X. šį kartą mus nudžiugino tikrai talentingu, pasaulinės scenos vertu dainavimu", "ponas Y. gausią publiką (o tai tikras požymis, kad tos publikos tikrai buvo virš 20) pakerėjo savo genialumu", "rašytojas Z. išvarė visiškai naujus lietuviškos literatūros dirvonus". . .

Ir taip toliau, ir panašiai. Dar daugiau: neretai neužmirštama pridurti, kad šiuolaikinėje Lietuvoje tai būtų tikrai neįmanoma (ir užbėgant kiek į priekį norisi pastebėti — tikrai būtų neįmanoma: ten niekas tų genijų neišleistų į sceną ar pro leidyklos duris) ir kad menas ten žymiai blogiau vystomas.

Tokios, atsiprašant, recenzijos tam tikroje emigracinėje spaudoje jau yra tapę tiesiog įprastomis, savaime suprantamomis.

Na, o jeigu pakalbėti atvirai? Kartais ir tai pasitaiko: ar tai rimtam kritikui rimtai užpykus, ar keliems genijams suvedinėjant tarpusavio sąskaitas.

Štai ką A. Kučiūnas parašė "Drauge" apie pianistą, kuris jau daugelį metų apdovanotas didžio talento titulu — mat, tai "tautos vado" palikuonis: "S. toli gražu nėra pirmaujantis lietuvių pianistas, o Sukytės rečitalyje jo skambinimas buvo vienintelis nusivylimas bei kliūtis". . . Besiklausant S. grojimo, žmogus nustebeš spėlioji, ar šis pianistas iš vis suprato savo paskirtį . . . Greta intensyviai muziką pergyvenančios solistės sėdi šaltas, atsijęs pianistas ir skambina daug kur klaidingai natas".

TARYBŲ LIETUVA PASAULY

TARPTAUTINĖJE MUZIKOS ORGANIZACIJOJE

Tarptautinė tradicinės muzikos taryba — viena autoritetingiausių UNESCO globojamų tarptautinių muzikologijos institucijų, turi kelis savarankiškai veikiančių grupių. Viena jų — Archeomuzikologijos studijų grupė Švedijoje. Jos nariu pernai išrinktas vilnietis senosios muzikos istorijos tyrinėtojas Vytautas Jurkštas. Jis yra archeomuzikologijos tyrinėjimų Lietuvoje pradininkas. 1962 m. V. Jurkštas buvo išrinktas kitos tarptautinės muzikos organizacijos — A. Dvoržako draugijos Prahoje užsienio nariu korespondentu.

MUZIKOS ADRESAI

Esu sužavėta lietuvių kompozitorių kūryba, — rašo laiške iš Kelno (Vokietijos FR), adresuotame respublikos Autorinių teisių agentūrai, muzikologė Dorotėja Eberlein. Vokiečių muzikės iniciatyva per Kelno, Briuselio, Vakarų Berlyno radiją skambėjo M. K. Čiurlionio, K. Brundzaitės, J. Juzeliūno, B. Kutavičiaus kūrinių. B. Kutavičiaus Antrasis styginis kvartetas buvo atliekamas Magdeburge vykusių tarybinės kultūros dienų, skirtų TSRS šešiasdešimtmečiui, metu.

Sutikite: tai labai nemandagi ir veiksmų spaudai visiškai nebūdinga recenzija. Juk tai spaudai gerai žinoma, kad dainavimo ar muzikavimo kokybė visų pirma priklauso nuo "patriotinių" atlikėjų nuotaikų ir nuopelnų.

Taip, pavyzdžiui, jau daug metų visai lietuviškai išsivijai Jungtinėse Valstijose puikiai žinoma, kad Anatolijus Kairys — grafomanas. Bet juk jis didis "patriotas", ir pasakyti teisybę apie jo rašinius ne taip jau paprasta — toks recenzentas iš karto gali būti apšauktas "raudonuoju". Bet vis tik ir apie A. Kairį kai kada pakalbama atvirai — kaip, pavyzdžiui, šioje V. R-jaus pastaboje:

— Negausūs išsivijos teatralai — mėgėjai, nebelikus nuolatinio profesionalaus teatro pilna to žodžio prasme, savo skurdų lietuvišką repertuarą galėdavo papildyti Anatolijaus Kairio parašytomis dramomis ar komedijomis, nes neįkandavo modernių scenos veikalų.

Irgi labai nemandagu — girdi, Kairio teko griebtis tik iš kraštutinio skurdo. . .

Tas pats V. R-jus ir keletu kitų atvejų yra nemandagai atvirai kalbėjęs apie veiksmingos savi-veiklinės kultūros apraiškas ir netgi parašęs:

"Žinoma, kiekvienas minėjime dalyvavęs solistas ar šiaip mėgėjas dainininkas dainavo "puikiai, pakiliai su dideliu įsijautimu".

. . . Tačiau reikia pasakyti, kad tokie atvirumo priepuoliai veiksmiškose padangėje nėra dažnai praktikuojami.

Taigi, pavojus, kad lietuviškųjų genijų ir talentų Jungtinėse Valstijose gali kiek sumažėti — nerealus.

Bent jau tol, kol egzistuoja atitinkama spauda. Ir visiškai neveltui "Akiračiai" kadaise yra sunkiai atsidusę: "Redaktoriai turi laikraščius redaguoti". Šventa tiesa!

J. L.

Lietuviška muzika turi daug gerbėjų Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, kur bene aktyviausiai ją propaguoja muzikė Hanelorė Gerlach. Neseniai per VDR sostinės radiją buvo transliuojama jos paruošta laida apie kompozitorių O. Balakauską.

Greta profesionaliosios muzikinės kūrybos pradininko M. K. Čiurlionio (Ciuricho, Frankfurto, Zagrebo, Kelno, Bremeno radijo laidos) ir jau minėtų autorių kūrybos, pastaruoju metu užsienio šalių koncertų salėse ir per radiją buvo atliekama B. Dvariono, E. Balsio, V. Barkausko, V. Montvilos, M. Senderovo muzika.

Viena iš Čekoslovakijos firmų išleido ilgo grojimo plokštelę, kurioje įrašyti šešių lietuvių tarybinių kompozitorių — J. Juozapaičio, V. Montvilos, V. Barkausko, V. Laurušo, B. Kutavičiaus, F. Bajo-kūriniai, o VDR bei Vengrijos leidyklos išspausdino O. Balakausko ir V. Barkausko kūrinių natas.

J. ZIKARO KŪRINIŲ PARODA

Vilniuje, Lietuvos TSR dailės muziejaus centriniuose rūmuose, atidaryta J. Zikaro kūrinių paroda, skirta jo gimimo 100-osioms metinėms.

Plačiųjų laukų šeimininkė

Nuotraukoje: Vilkaviškio rajono Juliaus Janonio kolūkio agronomė Janina Labašauskienė.

Sraunus ir skaidrus vingiuoja Vilkaviškio rajono laukais Širvintos upelis — tai styga išsitiesęs, tai žalčio kilpa staiga nerdamas į slėpingas miškų tankmes. Prie šio upelio prigludę Juliaus Janonio vardu pavadinto kolūkio — vieno ir ekonomiškai stipriausių Suvalkijoje, valdos. Melioruojami ir gerai įdirbami laukai, kadais atsismokėdavę už sunkų žemdirbių triušą vos 16 centnerių grūdų iš hektaro, dabar brandina ketveriopai didesni derlių. Tvarkingos, soduose skendinės žemdirbių sodybos su rūtų darželiais po langais traukte traukia praeivio akį. Buvęs pasienio bažnytkaimis Virbalis tapo viena gražiausiai tvarkomų rajono ūkių gyvenviečių.

Du dešimtmečiai — ne toks jau ilgas laiko tarpas. Tačiau jis jau spėjo pirmuoju sidabru padabinti ūkio agronomės Janinos Labašauskienės plaukus. Būtent prieš dvidešimtmetį, ji, jauna specialistė, šiame ūkyje pakeitė pensijon išėjusį savo tėvą agronomą. Vėliau, sujungus šį ūkį su Dailučiu kolūkiu, ji tapo J. Janonio kolūkio laukininkystės padalinio vadove. Agronomės rūpesčio akiratyje — beveik du tūkstančiai hektarų Paviržupės apylinkių žemės.

Dabar paviržupiškaiai visoje Lietuvoje garsėja kaip sumanus cukrinių runkelių augintojai. Darbo

rankų Paviržupės laukininkystės padalinyje ne perdaugiausia. Bet viskas atliekama laiku. Čia iš kiekvieno hektaro prikasama po 450-500 centnerių saldžiųjų šaknų. Tai bene daugiausiai Lietuvoje.

Intensyviname ūkyje gamyba įtempta kaip styga. Negalima pavėluoti sėti, pjauti, tvarkyti derlių. Negalima nematyti, kas yra gero, naudingo pas kaimynus, visoje šalyje. Tačiau anaipol negalima pamiršti ir žmogaus, jo kasdienių poreikių.

Paviržupiškaiai juokauja, esą, užmiršę kelią į ūkio kontorą. Kam gaišti laiką, jei pati agronomė viskuo pasirūpina. Prireikę automašinos gyvuliui ir mėsos kombinatą nuvežti — pasakė J. Labašauskienė, ir sutartu laiku sunkvežimis jau kieme burzgia. Reikia padėti pensininkams šieną sutvarkyti — Janina organizuos talką.

Turi reikalų žmonės į J. Labašauskienę ir kaip į rajono tarybos deputatę. O kas nežino jos vadovaujamos moterų tarybos išmoningos veiklos. Šią energingą moterį dažnai išvys ir saviveiklininkų būryje, ir bibliotekoje. O juk yra ir šeimos rūpesčių: auga dvi dukros...

Už nuoširdų darbą — pelnyta pagarba. Agronomė J. Labašauskienė apdovanota TSRS valstybine premija. **Dainius Ručinskas**

LIETUVOS KELININKAI GERIAUSI

Aukštų darbo rodiklių penkmečio antraisiais pasiekė respublikos Automobilių transporto ir plentų ministerijai pavaldžios kelių statybos organizacijos. Anksčiau numatyto laiko eksploatacijon atiduotos automagistralės Kaunas—Klaipėda ruožas iki Kryžkainio, atkarpos keliuose Vilnius — Molėtai, Kaunas — Gardinas ir kitur. Suremontuota daugiau kaip 4 tūkstančiai kilometrų bendro naudojimo kelių, atlikta nemažai kitų darbų.

Tarybų Lietuvos kelininkai pripažinti tarprespublikinio socialistinio lenktyniavimo, kuriame taip pat dalyvauja kitos Pabaltijo respublikos, Baltarusija ir Moldavija, nugalėtojais. Jiems paskirta Automobilių transporto ir plentų darbininkų profsąjungos Centro

komiteto pereinamoji raudonoji vėliava. Balandžio 6 dieną Vilniuje įvykusiame iškilmingame susirinkime respublikos atstovams ją įteikė Automobilių transporto ir plentų darbininkų profsąjungos Centro komiteto sekretorius N. Azarovas. Toks pat apdovanojimas už geriausių sąjunginių respublikų sostinių keleivinio autotransporto darbą įteiktas Vilniaus autobusų ir taksi parkų kolektyvams.

Iškilmingame susirinkime kalbėjo Lietuvos Respublikinės Profesi-nių Sąjungų Tarybos pirmininkas A. Ferensas, respublikos automobilių transporto ir plentų ministras I. Cernikovas. Jame dalyvavo Lietuvos KP CK transporto ir ryšių skyriaus vedėjas P. Gabrėnas.

Draugauja miestai, draugauja tautos

Vienoje iš gražiausių Suomijos miesto Kokolos aikščių susimąsčiusi rymo mergina. Tai — "Baltija", lietuvių dailininko Petro Deltuvos skulptūra. Ją prieš keletą metų susigiminiavusiam miestui padovanojo Kapsuko darbo žmonės.

— Petro Deltuvos skulptūra — vienas brangiausių žiedų Kapsuko ir Kokolos draugystėje, — viešdamas Lietuvoje, pasakė šio Suomijos miesto landsafto architektas Nilsas Erikas Stenmanas. — O tokia draugystė Baltijos šalių tautoms tiesiog yra būtinybė, nes skatina žmones geriau pažinti vieni kitus, dalytis abipusiai naudingomis mintimis ir patirtimi.

O štai kitas interviu, kurį šių eilučių autoriui davė Pavijos miesto (Italija) mero pavaduotojas Robertas Portolanis, neseniai su draugystės misija viešėję Tarybų Lietuvoje.

— Mūsų bendradarbiavimas tik prasidėjo, bet mes matome plėčią veiklos dirvą, — pasakė svečias iš Italijos. — Tikime, kad jis bus naudingas ir mums, ir jums. Išsivežame daug įdomių minčių ir idėjų, įgyvendinsime jas paties brangiausio dalyko — taikos žemėje la-bui.

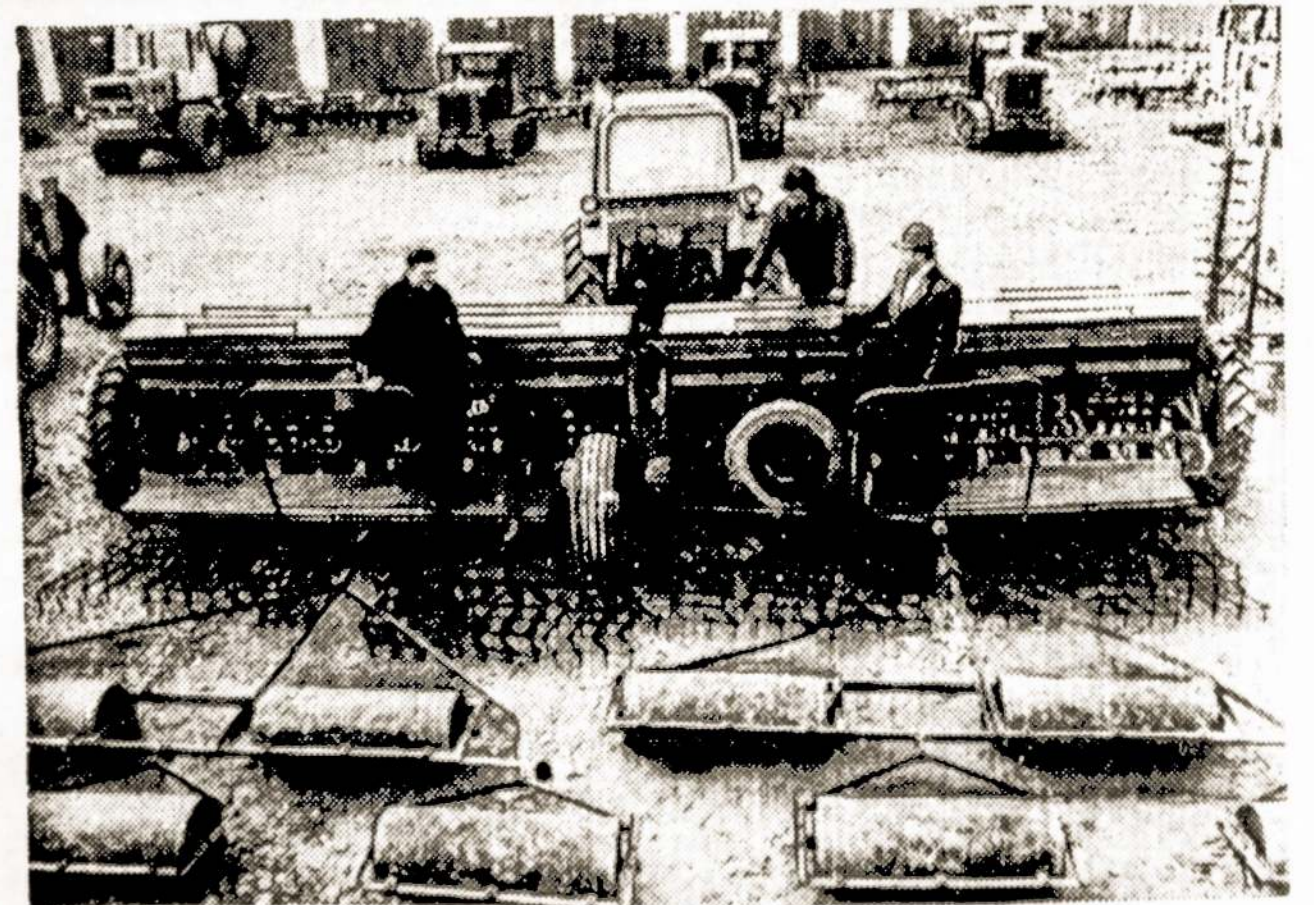
Vilnius ir Pavija, Vilnius ir Joensu, Kapsukas ir Kokola... Tai miestai — bičiuliai, Pasaulinės susigiminiavusių miestų federacijos nariai. Gimusi Didžiojo Tėvynės karo metais, kai nukentėjusio nuo hitlerininkų bombardavimo Kventrio miesto gyventojai kreipėsi į Stalingrado gyventojus, kviesdami bendradarbiauti ir kartu kovoti prieš fašizmą, kovoti už taiką Žemėje, miestų bičiuliavimosi idėja šiandien plačiai paplito po visus žemynus. Dabar Pasaulinė susigiminiavusių miestų federacija vienija pusketvirto tūkstančio mies-

tų — bičiulių iš 95 šalių.

Susigiminiavusių miestų ryšiai plečiasi ir tvirtėja. Malonių prisiminimų paliko ir Vilniuje, ir Joensu (Suomija) surengtos kultūros dienos. Vilniečiai, pavyzdžiui, turėjo progos susipažinti su geriausiais Joensu dailininkų tapybos kūrniais, menine fotografija, tekstilės darbais, Suomijos architektūros paroda, muzikiniai kolektyvai. Geriau pažinti Nemuno kraštą, Vilnių ir vilniečius padėjo Joensu mieste veikusios dailės dirbinių paroda, meninės fotografijos paroda "Lietuva iš paukščio skrydžio", Valstybinio akademinio operos ir baletų teatro solistų pasirodymai. Pavijoje, šiame sename Šiaurės Italijos mieste, garsėjančiame savo architektūra, universitetu, viešėjo respublikos sostinės kultūros darbuotojai, koncertavo Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto liaudies dainų ir šokių ansamblio grupė, buvo surengtos Lietuvos vaikų piešinių, fotografijos, tapybos darbų parodos. Kontaktus užmezgė Pavijos ir Vilniaus universitetai.

Susigiminiavę miestai keičiasi ne tik kultūrinėmis vertybėmis, bet ir vertingiausią patirtimi, dalyvauja tarptautiniuose seminaruose. Naudingi, pavyzdžiui, buvo Kokolos ir Kapsuko specialistų susitikimai, kuriuose buvo nagrinėjamos miestų statybos, architektūrinio planavimo, aplinkos apsaugos problemos. Vilniaus ir Joensu atstovai plačiai susipažino su bendrojo lavinimo mokyklų, vaikų darželių, ligoninių ir poliklinikų darbo abiejose miestuose praktika. Malonu, jog bičiuliai aukštai vertina Tarybų Lietuvos sostinės pasiekimus gyventojų švietimo, sveikatos apsaugos srityse, pažymi socializmo pranašumus.

Romualdas Česna

Nuotraukoje: Šilutės rajono Piktupėnų tarybinio ūkio mechanizatoriai pasiruošę pavasario sėjai. **B. Aleknavičiaus** nuotrauka

VIS DAUGIAU BUTŲ

Atkurtuves naujame name atšventė 18 Vilkaviškio rajono Balčiūnų tarpukinės gyvulininkystės įmonės darbuotojų šeima. Pastatas iškilo prie Sešupės, greta Pilviškių miestelio, jame — erdvūs butai su visais patogumais. Kauno teritorinio statybos tresto statybininkai šį namą pastatė mėnesiu anksčiau negu buvo planuota, valstybinė komisija gerai įvertino jų darbą. Šalia naujojo pastato jau klojami pamatai dar vienam lokiam pat namui.

Trečiaisiais vienuoliktojo penkmečio metais Kauno teritorinis statybos trestas pastatys namus Kėdainių rajono "Nevėžio", Raseinių rajono Girkainio ir kitų gyvulininkystės įmonių darbuotojams — iš viso 648 butus, kurių bendras plotas — beveik 40 tūkstančių kvadratinėjų metrų. Kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose tresto statybininkai taip pat sumontuos 120 Palėmono gelžbetonio konstrukcijų gamykloje pagamintų sodybinio tipo namų — pustrečio karto daugiau negu pernai.

Vilnius, 1983 gegužės 26

Ignalinos atominės elektrinės statyboje

Ir čia jau buvo įkurtuvės . . .

Pirmasis Ignalinos atominės elektrinės energoblokas šiemet turi pradėti veikti. Tačiau elektrinės statytojams rūpi ne tik pagrindinis objektas. Auga ir Sniečkaus gyvenvietė, įgaudama vis daugiau gražaus, patogaus miesto bruožų.

Praėjusiais metais gyvenvietėje pastatyta 50 tūkstančių kvadratinų metrų gyvenamojo ploto. Visai

neseniai atiduotos naudoti dvi valgyklos-uzkandinės, gražiai įrengta vaistinė. Artėja pabaigtuvės dar vienos universalinės parduotuvės statyboje. Bus ir kitų įkurtuvių.

Gyventojų skaičius artėja prie 20 tūkstančių. Daug jaunų šeimų, ir vaikų darželių trūkumas labai jaučiamas. Vakarų statybos valdybos kolektyvas peržiūrėjo savo galimy-

bes ir numatė šiemet pastatyti viršplaninį lopšėlių-darželį. Tai bus jau šeštasis rūmas mažiesiems.

Gyvenvietės statyboje daugiausia dirba 2-osios ir 3-osios statybos montavimo valdybų kolektyvai. TSRS 60-mečio brigada, vadovaujama Z. Maldžiaus, pirmąją socialistiniame lenktyniavime už pirmą laiką metinių užduočių įvykdymą.

Lietuvos popieriaus pramonė

Garbingą pusės amžiaus sukaktį pažymėjo Kauno J. Janonio popieriaus fabriko kolektyvas. Dabar jis per metus pagamina 72 tūkstančius tonų produkcijos—dešimt kartų daugiau negu visoje buržuazinėje Lietuvoje.

1933 metais Kauno pakraštyje pradėjo veikti nedidelė imonė. Nors ir moderniausia to meto Lietuvoje, ji gamino nedaug ir nelabai geros kokybės popieriaus. Gamykloje veikė ne pirmo naujumo mašinos. O ir darbo sąlygos čia buvo toli gražu neidealios. Triukšmas, didžiulis karštis daugeliui darbininkų atėmė nemažai sveikatos. Tačiau ir tokią imonę Antrojo pasaulinio karo metu besitraukiantys hitlerininkai apgriovė, išsivežė visus pagrindinius įrengimus.

Dar nenutulus karo griausmų, imonėje prasidėjo atstatymo darbai. Iš visų šalies kampelių į Kauną keliavo nauji įrengimai. Jau 1949 metais fabrike buvo paleista pirmoji popieriaus gamybos mašina. Po to antra, trečia . . . Nauja technika—tai ir nauja produkcija. Aukščiausios rūšies popieriaus receptūras J. Janonio fabriko specialistai kūrė glaudžiai bendradarbiaudami su Kauno, Maskvos, Leningrado, Kijevo mokslininkais. Ir rezultatai pranoko visus lūkesčius. Antai Kaune išleistame popieriuje išspausdinta "Didžioji tarybinė enciklopedija", daugiau kaip 200 tomų visoje Tarybų Sąjungoje labai populiarios "pasaulinės literatūros bibliotekos", daug kitų reprezentacinių leidinių. Kauniečiai taip pat gamina nemažai techninėms reikmėms skirto popieriaus, šasiuvi-

nių, albumų, kitos produkcijos.

Į daugelį pasaulio šalių savo produkciją dabar siunčia ir kitos Tarybų Lietuvos popieriaus pramonės imonės. Spaustuvinį popierių, kartoną, medžio plaušo plokštes, kitus gaminius mielai perka Danijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Olandijos, Vokietijos Federatyvinės Respublikos, Prancūzijos ir daugelio kitų pasaulio šalių firmos. Respublikos popieriaus fabriškai—dabar jie taip pat veikia Vilniuje, Klaipėdoje, Grigiškėse—tai ištisi automatizuotų cechų kompleksai, kuriuos aptarnauja aukščiausios kvalifikacijos darbininkai. Mokyti iš jų meistriskumo paslapčių dabar atvyksta gamybininkai iš kitų Tarybų Sąjungos imonių, kolegų, dirbantys Vengrijoje, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Lenkijoje. Jie ne tik perima gamybos paslaptis. Juos domina ir Tarybų Lietuvos popieriaus imonėse darbininkams sudarytos darbo ir poilsio sąlygos. O jos čia tikrai geros.

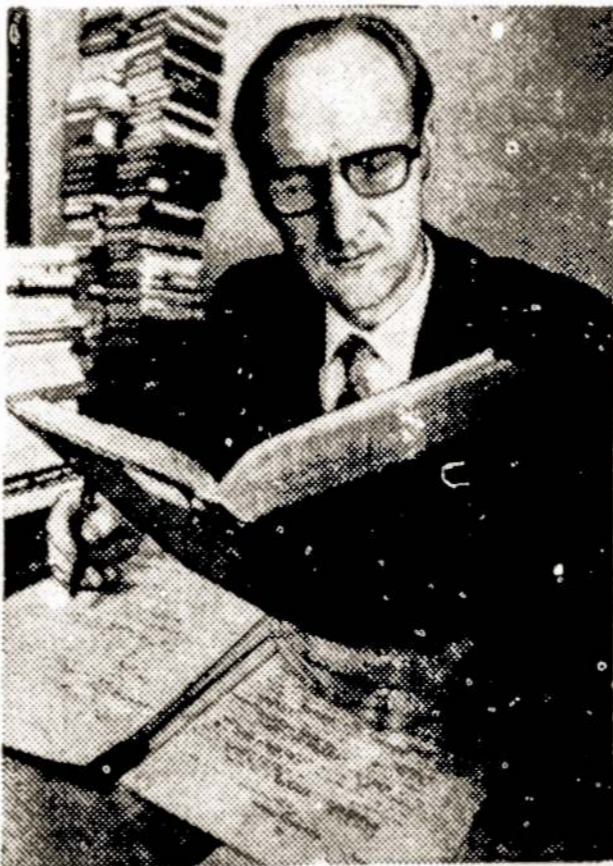
Respublikos popieriaus gamintojai kasmet ne tik didina produkcijos išleidimą, bet ir padeda išsaugoti nuo išskirtimo tūkstančius hektarų miško. Labai daug popieriaus, kartono gaminama iš atliekų—makulatūros. Specialiai jos perdirbimui įrengtas fabrikas Pabradėje. Neteršia popieriaus imonės ir vandens baseinų. Visuose fabrikuose veikia labai pajėgūs vandens valymo įrengimai. Juose susikaupiančios gamybos atliekos vėl grąžinamos į perdirbimą, panaudojamos trašų gamybai.

Vytautas Žemaitis

Vilniaus vaikų ir jaunių specializuotos jodimo ir šiuolaikinės penkiakoves sporto mokyklos auklėtiniai gavo naują maniežą. Jis pastatytas vaizdingame Tarybų Lietuvos sostinės kampelyje—Belmonte.

Nuotraukoje: Treniruotės naujame manieže. A. Sabaliausko nuotrauka Vilnis, 1983 gegužės 26

Tarybų Lietuvoje išversti į lietuvių kalbą ir išleisti 46 K. Markso raštų leidimai. Bendras jų tiražas siekia beveik pusę milijono egzempliorių. Minint 100-ąsias K. Markso mirties metines, šiemet Partijos istorijos institutas ruošia spaudai penktąjį "Samdomojo darbo ir kapitalo" leidimą. Sešioliktą kartą išeis "Komunistų partijos manifestas". Pirmą kartą lietuvių kalba išeis K. Markso ir F. Engelso rinktiniai laišškai.

Nuotraukoje: Partijos istorijos instituto marksizmo-leninizmo klasikų veikalų vertimų sektoriaus vadovas filologijos kandidatas Juozas Misevičius ruošia spaudai rinkinius laiškus.

A. Sabaliausko nuotrauka

As I See It

NELLIE DE SCHAAF

All decent Chicagoans were outraged and shocked at the action of "Fast — (also many less flattering adjectives) — Ed Vrdolyak, on the first day of Mayor Harold Washington's term in office.

After Mayor Washington had adjourned the City Council meeting, Vrdolyak summoned a majority of the council to declare himself in charge. In an unprecedented move, he usurped the power of the Mayor by appointing HIS favorites to head the most influential committees. Not unexpectedly, most were remnants of the "old guard" — the good old days of "patronage" and corruption.

Understandably, "Fast" Eddie would never have dared to attempt

Po 30 metų

1952 m. Kauno medicinos institutą baigė pirmoji gydytojų laida, kuri mokėsi jau šešerius metus. Po trijų dešimtmečių į savo Alma Mater vėl susirinko daugiau kaip šimtas žinomų respublikos sveikatos apsaugos ir mokslo darbuotojų. Susėdę didžiosios auditorijos suoluose, jie prisiminė studijas sunkiais pokario metais, tylos minute pagerbė 19 buvusių dėstytojų ir 22 kurso draugus, kurie jau pasitraukė iš gyvenimo.

Sia medikų laida galima pasidžiaugti: kurse 7 medicinos daktarai, 25 medicinos kandidatai; iš jų net 17 dirba Medicinos instituto katedrų vedėjais, dėstytojais, asistentais. Už ilgametę ir vaisingą pedagoginę, mokslinę bei visuomeninę veiklą daugumai suteikti LTSR nusipelnusio gydytojo vardai, apdovanoti įvairiais medaliais, garbės raštais, žymūno ženklais ir kt. Buvęs pirmasis instituto komjaunimo organizacijos sekretorius, dabartinis sveikatos apsaugos ministras J. Platūkis, TSRS MA narys-korespondentas J. Brėdikis, profesoriai ir medicinos daktarai J. Blužas, A. Urbonas, B. Vasiliauskas, L. Gričiūtė, E. Puodžiūnienė, V. Murza—tai šios laidos absolventai. Kurse parengta net 20 profilių medicinos specialistų. Vilniaus miesto sveikatos apsaugos skyriui jau daug metų vadovauja J. Šapoka, Druskininkų "Saulutės" sanatorijai—J. Gontis, Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos m. t. institutui—S. Gurčinas, Likėnų sanatorijai—G. Gaidys, Vilniaus m. Odos ir veneros ligų dispanserui—V. Anikevičius, klinikų prie SAM KMI konsultacinei poliklinikai—S. Kišonienė, Kauno sveikatos apsaugos skyriaus vedėjo pavaduotoja dirba E. Kiškytė ir daugelis kitų.

Apie šios laidos absolventų gerą mokymąsi ir aktyvią visuomeninę veiklą prisiminimais pasidalijo buvęs fakulteto dekanas, dabar instituto rektorius TSRS MA tikrasis narys profesorius Z. Januškevičius.

S. Valiulis

this despicable action under a Mayor Richard Daley, a Mayor Jane Byrne. Only because Mayor Washington is Black, does he feel emboldened to act in such an upstart manner.

Some TV commentators seemed to find humor in this confrontation. As one put it, "Washington was like a little boy, who, if he could not play, picked up his marbles and went home." Another joked that Mayor Washington acts too slow — that he will have to learn to move faster! It may be humorous to these commentators, but it is not humorous to the hundreds of thousands of Chicagoans who voted for Harold Washington because of his promise to reform Chicago. Something Chicago has needed for far too long.

He promised to bring fairness to Chicago — to attempt to alleviate the tragic unemployment problem — to end the practice of favoring the rich over the poor.

On his first day in office, Mayor Washington stated that in these times of financial crisis, the city could not afford the attitude of "business as usual." There would be a freeze on all city council

/Nukelta iš 8 pus./

/Atkelta iš 7 pus./
members' salaries, and that he HIMSELF would take a 20% cut in salary. No wonder Vrdolyak and the rest of his jackals could not allow Mayor Washington the opportunity to test his program.

If Vrdolyak's action is not challenged, and he is allowed to "get away" with this underhanded move against a newly-elected mayor, then LEGISLATION IS SORELY NEEDED to right this mockery of justice!

CHICAGO WANTS — AND NEEDS — ONLY ONE MAYOR — ONE UNITED CITY!

THE PEOPLE LOSE AGAIN!

For years, the residents of Morris, Ill. have fought against shipments of spent nuclear fuel to a disposal site, practically on their doorstep, and only 60 miles southwest of Chicago.

On May 2, 1983, the Supreme Court ruled that ILLINOIS CANNOT BAN OUT OF STATE shipments of spent nuclear fuel to Morris, Ill. The justices ignored a lower court ruling in 1980 that HAD imposed a ban.

With the court's blessing, General Electric Co. is now ready to ship 230 TONS of spent nuclear fuel rods from plants in CALIFORNIA and NEBRASKA, despite the protests and displeasure of 9,000 members of the community.

Philip C. Parenti, chief of the environmental division of the Ill. Atty. General's office said, the reason for the 1980 ban was "concern that if General Electric abandoned the site, ILLINOIS would be left with millions of dollars in clean-up costs, which would have to be paid by the TAXPAYERS!"

Not the DESPOILER — but the victim pays!

To avoid all the heated controversy, why not store the nuclear waste at the GE plants or the Pentagon?

NO DANGER IN THE STREETS

Former Mayor Jane Byrne can walk the streets of Chicago in perfect safety — anywhere — any time — day or night. She will have 11 police bodyguards at her disposal to insure her safety even though she is no longer mayor. What is the necessity for so many bodyguards now that she is no longer an office holder?

GODLESSNESS IN RUSSIA?

Despite so many opinions to the contrary, Pres. Reagan and those who have not visited Europe, keep intoning incessantly about the Godlessness of all Socialist countries.

Rev. Billy Graham, popular evangelist, visited the Soviet Union last year and proclaimed that the largest numbers of churchgoers had been encountered in the churches of the Soviet Union! That he had been allowed to visit churches and preach without any interference from the government.

This statement was hastily dropped by the news media. It also incurred the displeasure of Pres. Reagan, who had hoped for corroboration of his theme song of Anti-communism.

NO AUSTERITY IN SPRINGFIELD

During Harold Washington's inauguration as Mayor of Chicago, Gov. James Thompson and his

wife, stood as guests on the platform, along with many other dignitaries.

There was no change of expression on his face as Mayor Washington asserted that "in these times of crisis for the State of Illinois", there could be no more "business as usual." That there would be no pay raises for the City Council members, and that he, himself, would take a 20% cut in salary.

According to Roger Simon, of the Chicago Sun-Times, for Gov. Thompson, it is Business as usual." Among items to which he has become so accustomed—crisis or no crisis — are the following:

Remuneration for a whopping bill for his mansion, his food, his servants. Not only that, but he has asked for a 7.6% increase in his food budget, bringing it to \$33,580, or \$92 per day, for a family of THREE. (Senior citizens are expected to "luxuriate" on a budget of \$4.00 or less, per person!)

He is asking for one more butler — bringing the total to three. At his mansion, he already has a staff of 16 — two butlers, three cooks, an administrative assistant, a conservator, a fiscal clerk, a housekeeper, a laundress, three maintenance men, an operations manager and two secretaries!

And that is not ALL! There are also 56 bodyguards at his, and his family's disposal. In Thompson's first year as Governor, the cost of his mansion and his office was about \$1.9 million. This year — "the time of crisis" — he is requesting more than \$3.7 million!

As Simon, so rightly states it: "Big Jim a Royal Pain in the Budget," and that Thompson and his family could find a very nice home in Springfield for much less than it costs the Illinois taxpayer to maintain his current abode. He could also use the mansion for state occasions only — and not for wild parties.

The Governor's budget provides a very GOOD CLUE as to why the aged, the handicapped, the blind, the veteran's hospitals, have such difficulty in securing even the most minimal funds — if that.

It is time the over-burdened taxpayer cried "Enough!" to all the extravagances of our ex-Presidents, ex-Governors, ex-Generals, and all the hangers-on in our government!! No more hand-outs at the taxpayer's expense!

CHURCHMEN DENOUNCE RED-BAITING

Red-baiting was the most powerful weapon of the Joseph McCarthy period, but it seems to have lost some of its effectiveness, despite Administration attempts to revive it.

At an evangelical Christian gathering of 1,000, who had come to "discuss the fate of the Earth, and to apply the test of Christian morality to the world's competing political ideologies," the issue of red-baiting was strongly condemned.

Despite the presence of Pres. Ronald Reagan, and his denunciation of Communism, a pacifist, evangelical theologian called on his colleagues to "reject and correct the kind of doctrinaire anti-communism which sees the Soviet people as enemies to be hated, or even destroyed, rather than as persons to be loved and understood."

The evangelicals were reminded

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Mūsų mieste yra komercinis dienraštėlis, bet jis nabagas nustelbtas jūsiškių, — čikagiškių didlapių "Sun-Times" ir "Tribune". Saviškį dienraštėlį skaitome, kad sužinotumėte kas dedasi mūsų mieste, bet kad plačiau ką sužinotumėte, perkame vieną ar kitą jūsiškį didlapi. Taip darome per metų metus. O kai vyko Čikagos miesto mero rinkimų rinkiminė kampanija, daug žmonių pirko net abu čikagiškius didlapius. Aš irgi, kas rytą parsinešdavau iš kiosko abu. Anksčiau skaitydavau tik "Sun-Times".

Sekant tuose laikraščiuose rinkiminės kampanijos eigą, ne tik aš, o ir daugiau lietuvių pastebėjome, kad jūs tuose didlapiuose pusėtinai sumirgėjo Čikagos miesto lietuvių vardas. Anksčiau atrodydavau, kad Čikagoje iš etninių grupių tėra lenkai, italai, ukrainai, kroatiai . . . Dabar kas kita! Greta jų figuruoja ir lietuviai.

— Pasakyk ačiū Marquette Parko dypukams, nemažiau šturmuosiu už Pucinskio lenkus bei rasistus prieš negra kandidatą, — vienas mano pažįstamas man paaiškino kodėl Čikagos didlapiuose lietuvių vardas sumirgėjo.

— Bet ar manai, kad toks lietuvių vardo išgarsinimas lietuviams yra garbė, — aš jam pasakiau.

— Kodėl ne?

— Dabar žmonės įtars, kad lietuviai yra rasistai.

— Tai kas tokio, bet niekas negalės įtarti, jog yra antisemitai, balsavo už žydą kandidatą, — tas mano pažįstamas nesutiko su mano nuomone.

— Bent aš nesu girdėjęs, kad lietuvius kas įtartų, jog yra antisem-

that the Christian church in Russia has between 70 to 100 MILLION professing members! Also, that "if the church is destroyed in the Soviet Union, it will not be because of Marxist atheism . . . it will be because American evangelicals supported a nuclear policy that led eventually to a devastating nuclear war."

A prominent Nicaraguan evangelist, also reminded his colleagues that the Sandinista government in his country is generally supported by both the Roman Catholic Church and the Protestant churches.

During the American Revolution, Lafayette left his homeland in France, to aid the colonists in gaining their independence from Great Britain.

Today, we have the "Little Brothers of the Poor" who have left their homeland, France, to bring love, companionship and solace to America's deprived senior citizens.

They visit the elderly, the housebound — do their shopping, purchase medical supplies, and on birthdays they bring a small gift and a bottle of wine. They contend that just because the people are poor, they should not be deprived of the pleasure and luxury of a bottle of wine on their birthdays.

The "Little Brothers of the Poor" have endeared themselves to Chicago's unfortunates who have no families — no friends. They have made life more bearable — more rewarding — for those whom America WOULD LIKE TO FORGET — OR HAS FORGOTTEN!

mitai. — Lyg pradėjom ginčytis.

— O ar žmonės neįtaria dypukų, kad jie karo metu Lietuvojeėjo išvien su okupantais naciais.

— Kadėjo išvien su okupantais naciais, buvo priekaištaujama tik dypukams, o ne visiems Amerikos lietuviams, — ėmiau atsikirsti tam mano pažįstamui, — laikraščiuose tematom tik "Lithuanians". Nė karto nebuvo, kad "DP's lithuanians".

— Todėl, kad Marquette Parke šturmuoja daugiau žmonių, o ne vien dypukai, jie tik labiausiai šturmuoja ir lietuvių vardu šturmuoja, — tas mano pažįstamas netylėjo.

Teisinga, labiausiai šturmuoja dypukai ir lietuvių vardu šturmuoja. Bet ar jie šturmuoja, kad pademonstravus, jog jie nėra antisemitai ir užgria žydo kandidatūrą, ar dėl kitko, vilkai žino. Tačiau faktas yra faktas, kad didžiojo spaudoje lietuvių vardą išgarsino.

— Bravo jiems! Lietuviai turim garsėti nežiūrint dėl ko ir kaip, — tas mano pažįstamas stačiai gardžiavosi tokiu Marquette Parko dypukų "laimėjimu".

— Bet ar lietuviams garbės daro pagarsėjimas? — aš jo paklausiau.

— Esi durnas kaip asilas, — tas mano pažįstamas pyktelėjo ir nuėjo savo keliais.

Dabar girdžiu žmones šnekant, kad tas mano pažįstamas organizuoja kai kuriuos mūsų miesto lietuvius piketuoti miesto rotušę vien tik dėl to, kad lietuvių vardas sumirgėtų ir mūsų miesto dienraštelyje. Jo sūkis esąs: "Lietuviai turime garsėti!"

Skaitytojas

PETE SEEGER IN NEW LOCALE

Pete Seeger — the "folk star and prince of protest" — (George De Lama of the Chicago Tribune) — has never divorced, his singing from Social consciousness. During the long and painful struggles for Civil rights, for ending the war in Vietnam, the Watergate scandal, Pete Seeger always took a stand. It may not have gained him popularity — but his conscience was clear — he KNEW he was in the right!

Today, Pete Seeger is to be found in Nicaragua — along with more than 80 Latin American musicians from 16 countries. They have come to lend their support to the leftist Sandinista government, and to denounce the guerilla war, armed and directed by the U. S. Central Intelligence Agency — the same role that it had played in deposing the popular leader of Chile, President Salvador Allende.

Seeger came to Nicaragua at the invitation of the Sandinista government to participate in the "International Festival of New Latin American Song."

He explained that many others would have come, but they did not have the money. It is tragic that our country should be seeking to overthrow the government of a small country, which only FOUR SHORT YEARS AGO, won its independence, after enduring untold suffering and unbearable repression for so many years, under a ruthless military dictatorship. Are WE the only nation wishing independence?

Vilnis, 1983 gegužės 26

A. BIMBOS PALAIKUS IŠVEŽĖ

Gegužės 21 dieną po pietų Niujorke "Laisvės" salėje įvyko memorialinis atsisveikinimas su žymaus Amerikos pažangių lietuvių veikėjo, ilgamečio "Laisvės" vyriausiojo redaktoriaus, internacionalisto Antano Bimbos palaikais (urna).

Kitą dieną, velionies našlė Ilse palaikus išvežė į gimtąjį kraštą — Tarybų Lietuvą.

Lietuvoje LTSR Ministrų Taryba jau įpareigojo Rokiškio rajono vykdomąjį komitetą pastatyti antkapį, kur bus palaidoti Antano Bimbos palaikai, vieną Rokiškio miesto gatvių pavadinti žymaus veikėjo vardu. Taip pat nuspręsta suteikti Antano Bimbos vardą Rokiškio rajono Panemunėlio vidurinei mokyklai. X.

Lankėsi konsulas V. Sakalauskas

Gegužės 8 dienos savaitgalį Čikagoje lankėsi TSRS iš Washingtono ambasados antrasis sekretorius konsulas Vaclovas Sakalauskas su žmona Jūrate, dukra Jurga ir sūnumi Mariumi. Buvo atvykęs automašina, šeimą supažindino su Čikagos miestu, įdomesnėmis jos vietomis, žinoma, ir pasižvalgė į miestą iš Sears Tower.

Sia proga konsulas susitiko su kai kuriais savo pažįstamais bei bičiuliais Čikagoje. Kadangi laikas buvo ribotas, kitiems kai kuriems paskambino tik telefonu ir tai dar ne visiems.

Trečią dieną rytą su šeima, patenkinta ekskursija Čikagoje, išvyko atgal namo į Washingtoną. X.

Rūpestingai apkalbėti "Vilnies" reikalai

Balandžio 30 d. įvyko "Vilnies" Bendrovės direkcijos posėdis, kuriame dalyvavo administracijos atstovai ir redaktoriai. Posėdį atidare direktijos pirmininkė Estelle Bogden ir vedė tvarką.

Perskaitytas praeito posėdžio protokolas ir priimtas. Administracijos raportą davė Julius Urbikas, o raštinės darbininkės Nellie DeSchaaf raštinę raportą paskaitė pirmininkė.

Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka ir J. Marazienė. Jokubka žymėjo, kad darbas eina tvarkingai. Marazienė sakė, kad ne visi korespondentai jai prisiunčia žinių, todėl įvyksta pasikartojimų, kai raštinės darbininkė kartais parašo apie tą patį dalyką, ką vietos žinių vedėja jau buvo parašiusi. Pasisakyta, kad ateityje bus stengiasi tokių pasikartojimų vengti.

Plačiau apkalbėta būsiančio dalininkų suvažiavimo reikalai, kuris buvo gegužės 15 d. Pasidalinta darbais.

Išrinkta knygų patikrinimo komisija iš šių direktorių: J. Urbiko, J. Vilnis, 1983 gegužės 26

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ SKLŪPŲ SAVININKŲ ŽINIAI

Chicago Lietuvos Tautinių Kapinių vadovybė praneša, kad šiais metais, mirusių pagerbimui programa — iškilmės (Memorial Day) bus sekmadienį, gegužės 29 d., 11 val. ryto.

Giminės ir draugai prašomi padabinti savo mirusių giminių ar draugų kapus. Gėlių galite atsivežti savo arba galėsite nusipirkti kapinėse tuojau prieš įvažiavimo vartą.

Gėlės neleistina sodinti ant viso kapo, o tik tai priekyje paminklo, vienos pėdos platumo. Kapinėse gėles pradėjo pardavinėti Motinos diena (Mothers Day) gegužės 8-tą. Kapinių lankymo valandos: nuo 8 val. ryto iki 5 val. vakaro kiekviena dieną, įskaitant ir sekmadienius.

Laiškai ir parama

KENOSHA, WIS.

Dear Nellie,

I'm sorry I was in too big a hurry, and wrote the wrong zip code for Vilnius, Lithuania.

John does have good days and bad. Oh, he recognizes me and waits for me. As of now, I have been working in the yard — will have to start in mowing the grass. Lots of work but, eventually, I'll get there.

One of the long-time Vilnis readers, Rose Jeselunas, passed away April 1, 1983. She was 84. She was a resident of late at the Washington Manor Nursing Home. She was the daughter of the late Peter and Roce Nakunas, born on May 9, 1898, in Lithuania. She attended schools in her native land, and came to Kenosha, May 3, 1922.

On September 3, 1922, she married Steve Jeselunas. He died on March 12, 1973. Surviving are two nieces: Mrs. Helen Rusko and Mrs. Olga Mielke and their husbands. Preceded in death by three sisters.

On April 4, she was interred alongside her husband, Steve, in Green Ridge Cemetery.

So far, we have been having some beautiful days. Hope it stays that way. The best to all.

Alvina Strich

SAN DIEGO, CAL.

Prisiunčiu žmonelės paminėjimą, — dviejų metų sukaktį — \$25.00. Prašau patalpinti. — Iš kalno tariu ačiū.

Taipgi, nuoširdžiausias linkėjimus siunčiu visiems "Vilnies" darbuotojams, stiprios sveikatėlės. Planuoju su jumis pasimatyti Gegužės mėnesį, apie 22-trą. Su geriausiais linkėjimais.

W. Dorinas

SAN DIEGO, CAL.

Cia prisiunčiu Ch. M. Bartnikų prenumeratos atnaujinimui \$15.00. Kas liks — auka.

Noriu pasveikinti Kazimierą Bartniką su 95 metų sukaktimi, kurią atšventė 1983 m. sausio mėnesį. Marijona irgi peržengė 91 metus. Vilnį skaitė nuo išleidimo dienos. Prašo pasveikinti visus jų bičiulius.

W. Dorinas

Patecko ir J. Feizos.

Nutarta nupirkti salės langams tamsios spalvos užuolaidas, kad rodant kino filmas šviesa netrukdytų. J. Pateckas sutiko tai atlikti.

Sekantis posėdis nutarta šaukti gegužės 28 d. 1 val. po pietų. Posėdį uždarė pirm. E. Bogden 2 val. po pietų. Sekr. J. M-nė

Sveikinu su Pirma Gegužės

"Vilnį" ir visus juos darbininkus, visus mūsų idėjos draugus Amerikoje, Tarybų Lietuvoje, ir Kanadoj, kad sulauktum taikos visam pasaulyje.

JONAS SMALENSKAS
Miami, Fla.

Emilija Drobienė-Damalakienė

Čikagiečiai seniai nebematome Emilijos Drobienės-Damalakienės. Prieš kelerius metus ji iš Mičigano persikėlė gyventi į Saint Petersburg, Fla. Ten aktyviai lanko Senior Citizens' klubą, susitinka su buvusiais čikagiečiais, "Vilnies" skaitytojais, dažnai pasižveža su "Vilnies" vienu ikūrėju S. Dubendriu, prisimena tuos senus laikus, kai abu intensyviai darbuos laikraščio reikalui, puoselėjo jį.

Tenka pasidžiaugti, kad Emilija jau 88 metų amžiaus, bet niekas nesakys kad tokio amžiaus. Aną dieną šnekėtelėjau su ja telefonu. Pasirodo, jog ne tik be sunkumų apeina namų apyvokos darbus, o ir turi užvedusi daržovių daržą, iš kurio kopūstų nuneša ir klubui.

Tai neišsekamos energijos moteris, visa esybė vilnietė. Geriausias jai sveikatos, nuotaikos, daug saulėtų dienų. X

REZOLIUCIJA "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIME

Mes "Vilnies" dalininkai ir organizaciją atstovai, suvažiavę 1983 m. gegužės 15 d. į "Vilnies" salę, 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill., vienbalsiai užgiriame, kad laikraštis "Vilnis" pilnai atsako už šių dienų poreikius, tai yra: jis informuoja, mobilizuoja ir šviečia savo skaitytojus, kviesdamas neatlaidžiai kovai už demokratiją, socialinį teisingumą ir taiką su pasitikėjimu ir viltimi, kad ateitis priklausys darbo liaudžiai.

Mes konstatuojame, kad laikraščio "Vilnis" politinė linija sutampa su didelės daugumos šios šalies žmonių ir viso pasaulio dorų žmonių, siekiančių neleisti karo rengėjams įstumti pasaulį į termobranduolinio karo pražūtį.

Žinome, kad kova už taiką yra pati pagrindinė kovos dalis už žmonių gerbuvį ir už naują socialistinę santvarką, kurią jau daugelis šalių įgyvendino.

Mes didžiuojamės, kad mūsų laikraštis "Vilnis" idėjo savo indėli kovoje prieš Reagano administracijos pastangas paneigti darbo žmonių teises bei socialinius laimėjimus, susilpninti darbo unijas, taipgi neigti rasinių mažumų teises.

"Vilnis" yra tas laikraštis, kuris aiškiai nurodo, kas vyksta senosios kartos Amerikos lietuvių bei darbo žmonių gyvenime ir kasdieninėse kovose dirbtuvėse, kolonijose, pensininkų kovose už geresnį socialinį aptarnavimą, medicinišką aprūpinimą.

Mes, šio suvažiavimo dalyviai, prisimename laikraščio darbuotojus ir skaitytojus, kurie per pastaruosius metus iškeliavo amžinam poilsiui, o jų šeimoms reikiame gilia užuojauta.

Mes vieningai pasisakome, kad dirbsime kiek išgalėsime, kad iki sekančio suvažiavimo sukelsime \$20,000 laikraščiu paramos, kad jis galėtų ir toliau tęsti tą didelį darbą apvienijimui kovos už visų darbo žmonių šviesesnį ir pilnesnį rytojų.

Meškeriotojas

Tariame didelį dėkui laikraščio vajuos darbuotojams ir pasitikime kad ir ateityje jie taip rūpestingai dirbs, kaip dirbo praeitų metų vajuje. Taipgi esame dėkingi bendradarbiams — korespondentams, kaip šioje šalyje, taip ir Tarybų Lietuvoje. Jų dėka mūsų laikraštyje atspindi laimėjimai žmonių labai mūsų senojoje tėvynėje T. Lietuvoje.

Visi šio suvažiavimo dalyviai vieningai pasižadame dirbti ir pinigiskai remti laikraštį "Vilnis", kad ilgai ilgai dar gyvuotų ir skleistų tiesos žodį, kad kviestų liaudį į neatlaidžią kovą už įgyvendinimą visiems laikams pastovios taikos.

Rezoliucijų komisija:
P. Malinauskienė
B. Rasinskienė
J. Urmonienė

**PRIEŠ METUS MIRĖ
PETRONĖLĖ V.
GASPARIENĖ**

Gegužės 31 d. sueis metai nuo Petronėlės V. Gasparienės mirties. Velionė gyveno Grand Rapids, Mich., bet mes ją matėme įvairiuose sąjudžiuose, kur jie bebūtų buvę. Velionė rūpinosi, kad mūsų pažangi spauda nesustotų ėjusi, tad nuolatos ir stambiai ją paremdavo.

Velionė kelis kartus lankėsi T. Lietuvoje ir grįžusi atpasakojo, kaip mūsų senojoje tėvynėje statomi Socializmo Rūmai. Ji ne tik dalyvaudavo sueigose, bet vykusiai prisidėdavo su apgalvotais patarimais sutvirtinti pažangią veiklą. Taipgi nesigailėdavo rimtos kritikos draugams, kurie kartais to užsitarnaudavo.

Tokie žmonės, kurie ne tik patys veikia, bet moka ir kitus į tą veiklą įtraukti, tikrai užsitarnauja plačios visuomenės pagarbos.

Nors jau metai, kaip sustojo plakusi jos jautrioji širdis, bet Jos darnus gyvenimas ir rūpestingai atlikti visuomeniški darbai pasiliko visu ją pažinusių neužmiršti. Svarbu, kad ir jos atžalynas eina jos nurodytu keliu.

Velionė palaidota Grand Rapids Lietuvių kapinėse, kur ilsisi pirmiau miręs jos vyras Aleksas Gasparas.

Lai jiems bus ramu ilsėtis užmiegusiems neatbundančiu miegu, o mes prisiminsime jų gražius ir naudingus visuomeniškus darbus!

J. M-nė

**ONUTĖ JAKUBAUSKIENĖ
LIGONINĖJE**

Sužinojusi, kad veikloji ir rūpestingoji visuomenės darbuotoja Onutė Jakubauskienė randasi Holy Cross ligoninėje, nuvykau jos aplankyti. Iš jos sužinojau, kad balandžio 28 d., jos skrandyje atsidarė opa ir kraujas liejosi per burną. Paskubomis buvo nuvežta į ligoninę. Man lankant, dar nebuvo žinoma ar turės pergyventi operaciją, ar be jos bus gydoma žaizda.

Gydytojai sako, kad senyvo amžiaus žmogui operacija nesaugu.

Linkėtina mielai Onutei susveikti ir vėl būti tokiai greitai ir veikliai, kokia buvo iki šiol.

Iki žinia pasieks skaitytoją, galimas daiktas, kad ligonė bus jau grįžusi. Vis dėlto įdedu ligoninės adresą: Holy Cross Hospital, 2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629. Kambario nr. 376. **B. Rasinskiene**

Tarp mūsų

— Gegužės 4 d. Mikui Marazui sukako 82 metai. Prieš septyniolika metų ji ištiko paralyžius. Iki šiol vis dar negali atsigausti. Truputį gali pavaikščioti, bet vienos rankos beveik nevaldo, turi būti prižiūrimas žmonos Julios. Sveikinu jį, sulaukusį gražaus amžiaus.

— Gegužės 3 dieną iš Floridos paskambino Julia Andriulienė. Papasakojo, kad stropiai renka "Vilnius" dalininkų suvažiavimui sveikinimus, bet į suvažiavimą vargiai galėsianti atvykti. Ji prižiūri aklą senuką, kurio vieno negali palikti namuose.

**Kapų puošimo dieną —
"Memorial Day"**

Sekmadienį, gegužės 29-tą dieną, 1983 metais

**CHICAGOS LIETUVIŲ TAUTINĖSE KAPINĖSE ĮVYKS
IŠPŪDINGOS APEIGOS**

Lygiai 11 valandą ryto nuo kapinių steigėjų paminklo prasidės eiseną aplink kapines iki paruoštos estrados. Eisenai ir programai dudų orkestrą paruošė ir vadovaus Petras ZALUBA.

* Amerikos Legionierių Dariaus-Girėno Postas No. 271 ir Moterų Auxiliary Unit No. 271 dalyvaus eisenoje ir pagerbs žuvusius karius.

* Kaip ir visuomet, bus giesmių programa.

* Yra pakviesti geri prakalbininkai pasakyti tai dienai pritaikintas kalbas. **Dėmesio neturintiems automobilių!** Lygiai 9 valandą ryto nuo Ridikas Funeral Home (33rd Pl. ir Halsted St.) išeis autobusas, (Valley Transit School Bus) ir sustos prie Dariaus-Girėno salės 4416 S. Western Ave. ir prie Marquette Hall, 69th St. ir Western Ave. Ir be kitų sustojimų nuveš iki Tautinių kapinių. Atgal į Čikagą nuo kapinių vartų autobusas išeis 3 valandą po pietų. Kaina į abi puses \$3.00. Būkite laiku nurodytose vietose.

Visus lietuvius kviečiame dalyvauti ruošiamose apeigose

Lietuvių Tautinių Kapinių Vadovybė.

Lithuanian National Cemetery

8201 S. Kean Ave., Justice, IL. 60458, tel. (312) 458-0638

Prašome visus dalyvius pasivaikščioti po šias gražias kapines, pamatyti puikius paminklus ir gal pasirinkti vietą savam sklypui. Kapinių pareigūnai mielai suteiks Jums pageidaujamą informaciją.

PRISIMINIMAS

Kapų Puošimo Šventės proga su liūdesiu prisimename mirusius mano tėvelius Antaną Tryonį (mirė 1966 birželio 12) ir Agnes Tryonį (mirė 1976 sausio 22).

Ju atminimas visada pasiliks gyvas mūsų širdyse.

ESTELLE BOGDEN ir vyras VINCENT BOGDEN

— Gavome iš Lietuvos "Tėviškės" draugijos išleistą 1983 metų kalendorių skirtą užsienyje gyvenantiems tautiečiams. Kalendorius gausiai iliustruotas ir turiningas, yra ko pasiskaityti.

— Snektelėjus telefonu su Mildred ir Benjaminu Kubiliais, gyvenančiais Hot Springs, Ark., pasirodo, kad Benjaminas vis dar neatgauna sveikatos. Dabar jis ima karštas vonias. Mildred vis dar pilna energijos, abu siunčia daug linkėjimų savo pažįstamiems, draugams ir bičiuliams Čikagoje.

Nellie

**Svarbu Ex Mainierių
klubo nariams**

Kaip žinia, praeitas Klubo mitingas neįvyko, susirgus fin. sekretore bei išdininkės motinai, sekretore turėjo būti prie ligonės. Tad sekantis mitingas bus birželio 18 d. 12 val. dieną "Vilnius" salėje. Būtinai pasistenkime visi dalyvauti ir apkalbėti Klubą liečiančius reikalus, ypatingai sudarant pilną valdybą, nes dabar neturime užrašų sekretoriaus, o vienas asmuo eina valdyboje dvejais pareigais.

Sena Klubo narė

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

ALDLD 45 kuopos mirusių narių

Su liūdesiu širdyje prisimename mielus mirusius kuopos narius ir su pagarba minėsime Jų darbus, kad pasaulyje būtų taika, geresnis ir šviesesnis gyvenimas. Mes pasilikę tęsime toliau tą kilnų Jūsų darbą.

Lai Jiems būna amžina ramybė.

ALDLD 45 KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

Liūdnas prisiminimas mirusiųjų

Su gilia pagarba ir liūdesiu prisimename visus mūsų mirusius klubo narius, kurie prisidėjo įsteigti ir dalyvauti klubo veikloje už taiką ir pažangą.

Reiškiamo gilią užuojautą artimiesiems.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

**LIŪDNAS PRISIMINIMAS
AUGUSTO IR MARYTĖS GELBUDŲ**

Augustas Gelbuda

1882-VIII-28—1951-XI-1

Gimė Lietuvoje, Kelmaninių km., Balbieriškio par.

Marytė Avietaitė Gelbudienė-Bagdon

1890-IV-17—1959-VI-12

Gimė Lietuvoje, Kalvarijos valsč.

Priklausė prie Ex-Mainierių klubo ir choro, Lietuvių Moterų Kultūros klubo, Lietuvių Dailės ir Dramos klubo.

Mes dėkingos ir labai laimingos, turėjusios tokius pažangius tėvelius, kurie per visą savo subrendusį gyvenimą rūpinosi žmonių liaudies gerove ir veikė dėl šviesesnės ateities darbo žmonėms. Mes bandysime sekti jų pėdomis.

Lai jie ramiai ilsisi Lietuvių Tautinėse kapinėse tarp giminių ir senų draugų.

Dukterys — **NELLIE DE SCHAAP (LOUIS)**
DELLA KENT (DAN) ir šeima

METAI BE K. DANYLOS- M. BILIŪNO

K. Danyla-Mykolas Bilūnas

Jau antri metai slenka nuo mirties mielo visuomenininko, uolus "Vilnius" korespondento Kazimiero Danylos. Jo jautriosios širdies liepsnelė užgeso 1982 m. balandžio 11 d., beviešint pas giminaičius Z. ir V. Baltušius, Miami, Fla.

Jo kūnas buvo sukremtuotas, o pelenai atvežti į Čikagą ir gegužės 8 d. palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse šalia artimų giminių Baltušių.

Velionis drg. K. Danyla buvo plačiai žinomas ypatingai Roselando kolonijoje, kuomet ten buvo didelis veikimas. Pavyzdinčiai ten veikė Roselando Aido choras, kurio buvo nuolatinis korespondentas velionis Danyla.

Negalima praleisti nepažymėjus, kad Danyla buvo ne tik korespondentas, bet nemažai parašė eilėraščių ir šiaip aprašymėlių. Jis nepraleido nei vienos svarbesnės sueigos bei masinio mitingo. Jei dėl kokios rimtos priežasties jis neatvykdavo į svarbesnį pažmonį, tai tuojuos draugai teiraudavosi, kas atsitiko, kad jo nėra. Neveltui jį laidojant susirinko daug jo asmeninių ir idėjos draugų palydėti jį į amžiną poilsį ir atsisveikinti su ilgą metų draugu ir kovotoju už šviesesnį ir pilnesnį darbo žmonių rytojū.

Velionis veik iki paskutinių savo gyvenimo dienų buvo pilname supratime, nors jau buvo peržengęs 94-tus metus. Svarbu tai, kad jis savo gyvenimo kelyje nesuklupo ir pasiliko ištikimas darbo klasės sūnus ir aukštai gerbiantis savo gimtąjį kraštą T. Lietuvą. Nors jam pačiam neteko nuvykti ir savo akimis pamatyti, kaip Lietuvos žmonės stato Socializmo Rūmą, bet visada teiraudavosi pas tuos, kurie grįždavo iš viešnagės T. Lietuvoje. Džiaugėsi, kad jo broliai ir sesutės sulaukė naujo gyvenimo, kur skaitomas žmogus žmogumi.

Nors jau metai Jo nėra mūsų tarpe, bet jo darbai tebėra mūsų, jo draugų, neužmiršti. Vyšnutė

MIRĖ BOLESLOVAS LĖKŠNA

Balandžio 30, Čikagoje Holy Cross ligoninėje po sunkios operacijos mirė Boleslovas Lėkšna. Iš Boleslovo buvo pasikeitęs į Bill, iš Bill pasikeitė į William. Bet daugumai jo draugų buvo žinomas kaip Bill Lėkšna. Gimė Čikagoje. Pirmo pasaulinio karo metu gyveno Lietuvoje — ten užaugo. 1928 metais vėl sugrįžo į Ameriką. Ilgiausiai gyveno Čikagoje, bet daug metų gyveno ir Kokomo, Ind. Dirbo įvairius darbus, bet vėliau prasimokino spaustuvininko amato ir dirbo kaipo printer "pressman" pas Cuneo Printing Co. Čikagoje ir Kokomo, Ind. Buvo laisvos minties, bet Vilnis, 1983 gegužės 26

NEMALONI ŽINIA IŠ T. LIETUVOS

Čikagiečiai gerai prisimena, kai praeitą rudenį pas mus viešėjo mano sesers sūnus muzikas chorų vadovas Jonas Povilonis. Jis dalyvavo keliuose pažangių organizacijų renginiuose ir skambino pijaninu bei dainavo solo ir su Lakštučių grupe. Čikagiečiai jį pamilo ir kai jis ruošėsi prieš Naujus Metus grįžti į Lietuvą, į Alytų, tai gražus būrelis susirinko pas mus, Vaitkus, su juo atsisveikinti.

Dabar gavome jo laiška, kad jį ištiko skaudi nelaimė. Jis išėjo pasportuoti ant ledo su savo sūneliu Dainium, 13 m. a., ir ten paslydo, krito aukštiekninkas. Skaudžiai susižeidė nugarkaulį, taipgi dešinę ranką, kurios plyšo kaulas. Ilgokai negalėjo nieko daryti su sužeista dešine ranka, o būdamas chorų vedėjas, negalėjo eiti savo pareigų. Be to, rašo, kad grįžęs gavo daug kvietimų dalyvauti įvairiuose renginiuose, pasakoti, ką jis matė ir patyrė per pustrėčio mėnesio Jungtinėse Amerikos Valstijose. Aišku, ne visus kvietimus galėjo patenkinti, nes buvo ligos prispaustas.

Linkiu mielam sesers sūnui sėkmingai pasveikti ir vėl tęsti gražų darbą linksminti Lietuvos liaudį žaviomis dainomis.

Antanina Vaitkienė

nepriklausė jokioms organizacijoms išskyrus "Jaunimo Ratelį" arba, kaip tais laikais buvo priprasta vadinti, "grinoriukų" Lietuvių Ratelis. Turėjo gražų tenoro balsą ir šiek tiek reikėsi vaidinimuose.

Boleslovas buvo vedęs, bet su žmona persiskyrė ir šeimos neturėjo. Liko brolio Benedikto dukra Marlene Franks Čikagoje. Lietuvoje paliko seserį Bronę Dovidonienę ir jos du sūnus ir vieną dukrą, taipgi kitos jau mirusios sesers tris sūnus. Vienas iš jų gyvena Kaune — Algirdas Spokas. 1971 metais man lankantis Tarybų Lietuvoje teko jį susitikti. Boleslovas taipgi apie prieš aštuonis metus lankėsi Tarybų Lietuvoje ir grįžęs gražiai apie Tarybų Lietuvos gyvenimą atsiliepė.

Gegužės 3 iš Lack Funeral Home Boleslovą nuvežė į Čikagos Lietuvių Tautines kapines, ten šalia brolio Benio palaidojome ir amžinai atsisveikinome. Ilsekis amžinai, lai buna tau švelni Tautinių kapinių žemelė.

Po laidotuvių visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į "Landmark" restoraną Archer ir Roberts Rd. polaidotuvinių pietų.

Antanas Povilonis

APIE P. SAKALAUSKĄ

Uolus "Vilnius" skaitytojas ir rėmėjas, kaip žinia, praeitų metų spalio 28 dieną buvo sunkiai sužeistas eismo avarijoje. Ryšium su tuo, jam amputavo koją ir iki dabar jis randasi slaugymo namuose. To dar nepakanka. Gydytojai susekė, kad colon žarnoje jis turi vėžį ir turės pasiduoti operacijai, o žmogus jau 91 metų amžiaus.

Neseniai jo dukterėčia (niece) paskambino į "Vilni", papasakojo, kad jos dėdė (P. Sakalauskas) uoliai skaito "Vilni", laukia jos nekantraudamas. Be to, susirūpinęs, kad neatsiliktų užsimokėti duoklę Ex-mainierių klubui.

Dukterėčia jį aplanko kas savaitę. Ir, girdi, nežiūrint kad dėdė turi sėdėti karučiuose ir surado jo vėžį, bet nuotaikos nepraradęs, vis optimistas. Nellie

H. BORDNER GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

Veiklioji Helen Bordner išvyko į ligoninę. Gydė jos sužeistą koją. Padaryta pažanga, bet dar nėra gydytojai tikri, kad bus viskas tvarkoje. Prisibijoma, kad gali tėti pergyventi kelio operaciją.

Dabar Helen randasi namuose ir sveiksta. Linkiu pasveikti ir kad nereikėtų operacijos. J. Urmonienė

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Feizų šeimos mirusių

Liūdnai praslinko 54 metai, kai netikėtai iš gyvųjų pasitraukė Stanislovas Feiza 1929 metais, sulaukęs tik 10 metų amžiaus, o 1962 m. pasitraukė tėvas Jonas Feiza, sulaukęs 72 metų amžiaus.

Patėvis Jeronimas Jelgauskas iš gyvųjų atsiskyrė 1968 m., o Antanas Feiza — 1972 m., sulaukęs 56 metų amžiaus.

Liūdnai praslinko 4 metai, kai iš gyvųjų netikėtai atsiskyrė mano motinėle Veronika Feiza-Jelgauskienė. Mirė 1978 birželio 14.

Jų nėra tarp mūsų, bet jų pavyzdingas ir gražus gyvenimas pasiliko mano ir kitų artimųjų neužmirštas. Liūdi sūnus John Feiza ir kiti giminės bei draugai šioje šalyje ir Lietuvoje.

There is a link death cannot sever,
Love and remembrance last forever.

Liūdintis sūnus JOHN FEIZA

PRISIMINUS BRANGIUS TĖVELIUS, MYLIMĄ VYRĄ,

SESUTĖ, BROLIUS IR PUSBROLIUS

Mano mylima mamytė Ona Sinkaitė-Galvanauskienė mirė 1925 metais.

Brangus tėvelis Vincentas Galvanauskas mirė po Antrąjo pasaulinio karo.

Mirė ir mano sesutės Petronelė Galvanauskaitė-Baltejienė bei Stasė Galvanauskaitė, broliai Zenonas ir Adolfas Galvanauskai. Visi palaidoti Žemaičių Kalvarijos Beržų kalno kapinėse.

Mano mylimas vyras Antanas Matuzas mirė 1970 metais vasario 3 d. Palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse. Taipgi mano mieli pusbroliai Juozas Paulauskas ir Boleslovas Sinkus, kuris žuvo Washington, D. C., kovodamas už karo veteranų teises, palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Lai Jiems būna amžina ramybė! Jų kilnų atminimą laikysiu savo mintyse ir širdyje iki jį plaks.

Jų giliai liūdinti—

duktė, sesuo, žmona, ir pusseserė LUCILLE MATUZ

LIŪDNOS MIRTIES METINĖS

Josephine Račkutė-Dorinienė

Išsiskyrė iš gyvųjų tarpo 1981 m. gegužės 18 d. Buvo gimusi 1903 metų gegužės 11 d. Palangos apylinkėje ir ten augusi. 1929 m. atvyko į Kanadą, Toronto. 1933 metais iškėjo už Vaitiekaus Dorino, gyvenusio tame pačiame mieste. 1938 m. persikėlė gyventi į JAV-Čikagą. 1971 m. persikėlė gyventi arčiau sūnaus į San Diego, Cal.

Jau 2 metai praėjo nuo to skaudaus įvykio, kai jos jautrioji širdis nustojo plakusi po ilgos ir nepagydomos ligos, kuri jai teko pergyventi. Tegul Jos kilnus atminimas tebėra gyvas mūsų mintyse ir širdyse.

Nuliūdę:

vyras, sūnus, marti BARBARA ir anūkės
seserys: SELIOMĖJE STUKUS Toronto
KAZIMIERA STUKUS Čikagoje
JOANA IMBRASAS Vilniuje

ir jų šeimos, giminės bei draugai

LDS MIRĖ NARIAI

Nuo vasario 23 iki kovo 25 d. mirė šie LDS nariai:

Marcella Semkivic, 80 m. a. 76 kp. narė, Chicago, Ill.
Franceska Jankienė, 85 m. a. 112 kp. narė, Chicago, Ill.
Apolionija Maldeikis, 85 m. a. 6 kp. narė, Binghamton, N. Y.
Catherine Gardis, 82 m. a., 21 kp. narė, Detroit, Mich.
Felix Joseph Kaptrosky, 68 m. a. 68 kp. narys, Bendl, Ill.

Mirė ir palaidota Ona Petrila

Balandžio 20 dieną mirė Ona Petrila-Mažeikaitė, sulaukusi virš 90 m. a. Velionė savo laiku visur dalyvaudavo, bet pašlijus sveikatai ir gilaus amžiaus prispaustai teko mažiau kur dalyvauti.

Balandžio 23 dieną buvo palaidota.

Velionė buvo LDS 139 kuopos narė. Šios kuopos nariai liūdi ilgametės narės.

J. Urmonienė

LUCILLE MATUZ LIGONINĖJE

Iš drg. Estelle Bogden sužinojau, kad drg. Lucille Matuz pabaigoje balandžio išvyko į St. Joseph ligoninę. Kol kas nežinoma, kaip ilgai jai teks ten pabūti. Gydytojai daro sveikatos patikrinimą. Prisibijoma, kad gali tekti pergyventi operaciją. Tada tektų ilgesnį laiką ligoninėi išbūti.

Vilniūtė

AUDRA PADARĖ "VILNIAI" ŽALOS

Gegužės 6 dienos naktį per Cikagą praužė stipri audra, kai kuriose miesto vietose pridariusi nemaža žalos. Daug kur mieste nulaužė bei aplaužė medžių, kai kurių namų viršutiniuose aukštuose vėjas išnešė langus.

Audra neaplenkė ir "Vilnies" namo — antrame aukšte išgurino langą. J. Pateckas su A. Litvinu kuo skubiausia turėjo langą suremontuoti, kad švilpiančią per langą vėjas viduje ko nesujauktų.

Be to, tenka pasakyti, kad tą naktį J. Patecko namų kieme audra nulaužė medį. Laimė buvo, kad medis neužvirto ant namo. X.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS MIRUSIŲ

Su giliu liūdesiu širdyse prisimename mylimus tėvelius Joseph ir Helen Malesh, taipgi Lucille Chapas ir Peter Zaks. Jie visi ilsisi Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Lai jiems būna ramu ilsėtis užmigusiems neatbundenčiu miegu.

STELLA ir ANTHONY CHAPAI

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Julijos Casko —

mirė 1966 metais balandžio 29 d.

Diane Vesely —

mirė 1965 metais kovo 26 d.

Peter Žemaitis —

mirė 1981 birželio 1 d.

Artėjant Kapų Puošimo Dienai, su liūdesiu širdyse prisimename mylimą mamytę, uošvę ir močiutę Juliją Casko, kuri visa savo gyvenimą dirbo pažangiam judėjimui ir rūpinosi žmonių gerove. Ji dirbo ir troško taikos pasaulyje.

Taipgi prisimenam mylimą dukrelę Diane, kurią negailestinga mirtis išskyrė iš mūsų pačios jaunystėje; ir mylimą tėvelį Peter Žemaitis, kuris mirė Humboldt, Tenn.

Prisimename gimines ir artimuosius, kurių netekom Lietuvoje. Jų atminimas visada pasiliks gyvas mūsų širdyse.

Liūdentys: Duktė JESSIE VESELY
Žentas FRANK
Anūkė DENISE [MITCHEL] KOZEL

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MIRUSIŲ

Artėjant Kapų Puošimo Dienai, mintyse ir širdyje veržiasi skaudi mintis apie mylimus ir artimus žmones, kuriuos negailestinga mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo ir kurie jau ilsisi šaltame kape.

Su aukšta pagarba priisimenu mylimą tėvelį Kazimierą Gendvilą, brangią mamytę Elena Gendviliene, sesutę Augustiną, brolių Antaną Gendvilą ir brolio dukrą Zitą. Jie visi palaidoti Lietuvoje, Joniškio rajone, Raudiškių kapinėse.

Mano mylimi vyrai, gyvenimo draugai Antanas Drobis ir Konstantas Damalakas ilsisi Čikagos apylinkėje, Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Lai jiems būna ramu ilsėtis amžinai užmigusiems, o aš visada prisiminsiu jų gražius darbus, ir laikysiu širdyje jų kilnų atminimą iki manoji širdis plaks.

Liūdinti
EMILJA DROBIENĖ-DAMALAKIENĖ
St. Petersburg, Fla.

MIRĖ LIETUVIAI

Balandžio 9 d. mirė Joseph Mikšis, sulaukęs 89 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 72 metus.

Balandžio 9 d. mirė Stanley J. Simokaitis, sulaukęs 72 metų, gimęs Čikagoje.

Balandžio 11 d. mirė Stasys Jurkūnas, gimęs Lietuvoje, Ukmergės apskr., Musinkų valsč., Vindeikių kaime. Amerikoje išgyveno 36 metus.

Balandžio 14 d. mirė Peter P. Tuskiewicz, sulaukęs 87 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 87 metus.

Balandžio 17 d. mirė Sabina Scor, sulaukusi 69 metų, gimusi Lietuvoje, Kybartuose. Amerikoje išgyveno 26 metus.

Balandžio 19 d. mirė Julija Černienė, sulaukusi senatvės, gimusi Lietuvoje Telšių apskr. Amerikoje

išgyveno 34 metus.

Balandžio 22 d. mirė John F. Kimbark, sulaukęs 86 metų, gimęs Chicago, Illinois.

Balandžio 23 d. mirė Helen Rudis, sulaukusi 68 metų, gimusi Chicago, Ill.

Balandžio 25 d. mirė Joseph Sutkus, sulaukęs 71 metų, gimęs Lietuvoje, Sakių apskrityje, Gerdziūnų parap., Sutkų Kaime. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Balandžio 25 d. mirė Klemas Dundulis, sulaukęs 68 metų, gimęs Lietuvoje, Joniškio valsčiuje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Balandžio 27 d. mirė Viktorija Karalius, sulaukusi 56 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 28 metus.

Gegužės 3 d. mirė Povilas Žymantas, sulaukęs 57 metų, gimęs Lietuvoje, Tauragės apskrityje. Amerikoje išgyveno 32 metus.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Agata Mikal [Mikolaitis]

Kapų Puošimo Šventės proga su liūdesiu prisimename mirusią mūsų motinėle, kuri mirė 1982 m. balandžio 22.

Nors jos nėra mūsų tarpe, bet jos atlikti darbai ir meilė ant visados pasiliks neužmiršti mūsų širdyse.

Sūnus RICHARD [ANNA] MIKAL
Anūkas RICHARD [JOANNE] MIKAL ir šeima
Anūkė ELIZABETH [KEN] MCINTYRE

PRISIMINIMAS

Isabel Sagadinas

Kapų Puošimo Šventės proga, su liūdesiu prisimename mūsų mylimą draugę, su kuria taip gražiai draugavom per daug metų. Jos atminimas visada pasilieka gyvas mūsų širdyse.

ESTELLE ir VINCENT BOGDEN

MIRUS

Anna Petrila

Reiškiame velionės šeimai ir Jos asmeniniams draugams ir bičiuliams reiškiamo gilią užuojautą. Žinokite, kad ir mes liūdimė netekę brangios narės.

LDS 139 KUOPA, VALDYBA ir NARIAI

LEMONT, ILL.

Mirus

Ona Putrimas

Reiškiame širdingą užuojautą velionės giminėms, draugams bei pažįstamiems.

ST. PETERSBURG SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA ir NARIAI

SEBRING, FLA.

Mirus

Onai Straukienei

Reiškiame širdingą užuojautą velionės dukroms, anūkams, proanūkams bei kitiems giminėms.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.